

HÄNG PÅ! RINGÖN

- Omgestaltning av en vistelseyta med platsidentitet i fokus

Anna Hansen & Anna Rosquist

Examensarbete • 30 hp
Landskapsarkitektprogrammet, Ultuna
Institutionen för stad och land
Uppsala 2019

Sveriges lantbruksuniversitet, fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap

Institutionen för stad och land, avdelningen för landskapsarkitektur, Uppsala

Examensarbete för yrkesexamen vid landskapsarkitekturprogrammet, Ultuna

Kurs: EX0504, Självständigt arbete i landskapsarkitektur, 30 hp

Kursansvarig institution: institutionen för stad och land

Nivå: Avancerad A2E

© 2019 Hansen Anna, e-post: anna.elsa.hansen@live.se, Rosquist Anna, e-post: anna.rosquist@outlook.com

Titel på svenska: Häng på Ringön- omgestaltning av en vistelseyta med platsidentitet i fokus

Title in English: Hang on Ringön- conversion of a place, focusing on place identity

Handledare: Ylva Dahlman, SLU, institutionen för stad och land

Examinator: Gunilla Lindholm, SLU, institutionen för stad och land

Biträdande examinator: Ulla Myhr, SLU, institutionen för stad och land

Omslagsbild: Fotografi och bearbetning av författarna

Upphovsrätt: Samtliga bilder/foton/illustrationer/kartor i examensarbetet publiceras med tillstånd från upphovsrättsinnehavaren. Där inget annat anges är de författarens egna

Originalformat: A3, planscher i A1

Nyckelord: gestaltning, industriområde, platsidentitet, Ringön

Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

FÖRORD

Som landskapsarkitekt händer det ibland att vi tilldelas ett projekt beläget i en annan stad än den egna. Att under ett begränsat antal platsbesök greppa en plats identitet, i en stad vi inte har någon egen koppling till, är en utmaning.

I detta examensarbete har en av oss för första gången fått testa på just detta. Samtidigt har den andra för första gången fått genomföra ett gestaltningsprojekt i sin hemstad, Göteborg.

Att förstå platsens identitet visade sig vara svårt för oss båda, trots snart fem år av studier inom landskapsarkitektur. Att tolka och förstå platser är en av landskapsarkitektens huvudsakliga uppgifter. Varför är det så svårt?

Jo, för att det har med människors upplevelser att göra, det vill säga högst subjektiva värden. Men vi kan inte nöja oss med att bara konstatera "det här med platsidentitet är svårt, punkt" utan vi måste fortsätta att försöka förstå. Det är vad vi gjort i detta examensarbete och det har varit en utmanande men lärorik resa. Nu är vi i mål och det har vi givetvis oss själva men också vår fantastiska handledare att tacka för. Tack Ylva Dahlman för din konstruktiva kritik och ditt goda tålamod.

Anna Hansen

Anna Rosquist

ABSTRACT

SAMMANDRAG

Stadsomvandling innebär att områden genomgår en selektiv process där vissa delar av identitet och befintliga värden framhävs, medan andra tonas ner eller tas bort. När områden utvecklas riskerar alltså värden och identitetsdrag att gå förlorade. Det här examensarbetet undersöker begreppet platsidentitet kopplat till denna problematik.

Ringön är ett centralt beläget industri-, varvs- och hamnområde i Göteborg, som just nu ingår i Nordens största stadsomvandlingsprojekt (Vision Älvstaden 2012, s.9). Projektets förtätningsstrategi följer den trend vi ser i flera av Europas storstäder, som kretsar kring att exploatera centrala hamn- och sjöfartsbundna industriområden till multifunktionella bostadskvarter knutna till handel, service och kultur.

Till skillnad från många andra industriområden under samma omvandlingsprocess är Ringön ett aktivt industriområde, som på senare år utvecklats alltmer från varvsindustri till en smältdegel av olika verksamheter (Stadsutveckling Göteborg a 2018). Det intressanta är att Göteborgsstad har beslutat att endast låta exploatera en liten del av Ringön och lämna resten orört till att få utvecklas långsamt och organiskt. Beslutet grundar sig i att staden anser att Ringön, mycket tack vare dess företagsmiljö och starka känsla av samhörighet mellan verksamma, har så pass stark platsidentitet (Stadsutveckling Göteborg a 2018).

Denna starka identitet gör Ringön till ett intressant område att utgå från för att utforska begreppet platsidentitet. Syftet med arbetet är att omgestalta en plats på Ringön, med utgångspunkt i Ringöns identitet. Detta genom att tolka identiteten och applicera den i en gestaltning.

Vi baserade vår tolkning av Ringöns identitet på resonemang om platsidentitet utifrån andras teorier. Tolkningen grundades således på att identifiera fysiska beståndsdelar i utemiljön och hur de hänger samman, urskilja aktiviteter, rörelsemönster, användare, upplevelsevärden, och den kultur och känsla som finns i området, samt del av den process och maktstruktur som styr utformningen av Ringön.

Resultatet av aspekterna ovan kombinerades med förutsättningarna för den gestaltningsplats vi valde att utgå från, till ett program, som lade grund för gestaltungsförslaget.

Förslaget är främst anpassat efter Ringöns företagskultur och människor på Ringön, men riktar sig även till nya besökare. Gestaltningen utgår från fysiska beståndsdelar och strukturer som finns på platsen, och utvecklar med enklare tillägg platsens sociala rum, vilket ämnar öka vistelsepotentialen på platsen. Tilläggen utgörs främst av flexibla och rumsskapande komponenter, och avser spegla vår tolkning av identiteten på Ringön.

Gestaltungsförslaget presenteras på fem planscher i A1-format, med illustrationsplan, visionsbilder, sektioner och detaljer.

ABSTRACT

ABSTRACT

Transformation of cities entail urban areas to undergo a selective process, in which certain parts of existing identity and values are accentuated, while others are being suppressed or deleted. Development of urban areas therefore comes with a risk of losing values and characteristics along the way. This thesis examines the concept of place identity according to this problematic.

Ringön is an industrial port and dock area close to the city center of Gothenburg. The district is one of several along the river Göta älv, included in an extensive exploitation project called Älvstaden. The project, like several projects in many cities of Europe, aim to transform industrial areas into residential areas.

Unlike many other industrial areas under the same conversion focus, Ringön is an active industrial area, and has during the last years evolved increasingly from dockyard area to a melting pot of various operations (Stadsutveckling Göteborg a 2018). The interesting thing however, is that the municipality of Gothenburg has decided to preserve most parts of Ringön and let it develop slowly and organically. The decision is based on their interpretation of the strong place identity of Ringön, due to its business environment and strong sense of association between the business(Stadsutveckling Göteborg 2018).

Its strong identity makes Ringön an interesting area to base an investigation of the concept of place identity through a transfiguration. The aim for this thesis is to investigate how place identity can be included in an urban design project in an industrial area. This by interpreting the identity of Ringön and applying it in a design proposal.

We based our interpretation of the identity on other's theories of place identity. Thus, our interpretation was made by identifying physical elements in the outdoor environment and how they were connected, distinguishing activities, movement patterns, users, and culture within the area, as well as part of the processes and structures that governs the design of Ringön.

The result of the aspects above, together with the conditions for the site we chose base the design on, was combined to a program that made the foundation for the design proposal.

The proposal is primarily adapted to the business culture and people on Ringön, but is also aimed for new visitors. The design is based on physical elements and structures that are present on the site, so that visitors can recognize themselves. Additions are made to develop the site's social space and increase the use of the site. The supplements consist mainly of flexible and room-creating components, that intend to reflect our interpretation of the identity of Ringön.

The design proposal is presented on five posters of A1-format, with illustrations, vision pictures, sections and details.

SUMMARY

Densification of cities often involve transformation of centrally located harbour- and industrial areas into residential areas (Arnstberg & Bergström 2010, s.13,92). Many such transformational processes has been carried out with little regard to the history and identity of the industrial areas, leading to loss of cultural heritage (Skönhetsrådet 2008). However, today there is an interest among city planners and architects to take place identity into consideration when transforming industrial areas (Braae & Diedrich 2012 s.20).

The aim for this thesis is to investigate how place identity can be included in an urban design project in an industrial area. In this thesis we attempt to answer two research questions:

- What is the place identity of Ringön?
- How can a design project at Ringön contribute to its place identity being enhanced?

In order to answer these questions we sought for a definition for the concept of place identity. It is a complex concept built up by several factors. The many definitions provided by literature are somewhat different to one another, why we have framed our own definition based on the theories of three academics: Groote & Haartsen, Hauge and Punter. According to this definition place identity is made up of four main factors:

- Physical structure
- Usage
- Meaning
- Processes and structures

Ringön

The study area, Ringön, is located close to the city centre of Gothenburg alongside the river Göta älv. Ringön is one of 7 districts along the river included in an extensive exploitation project called Älvstaden, aiming to transform the former harbour into residential areas (Vision Älvstaden 2012, s.9). What differentiate Ringön from the other districts in the project is the fact that the municipality of Gothenburg has decided to exploit only parts of the area, leaving the rest to develop on its own.

Ringön is an active industrial area with a wide mix of companies operating in cheap facilities. The attention of the area has lately increased, being outlined by the municipality and people of Gothenburg, as an interesting progressive district. Ringön can be claimed to have a strong identity why it is an interesting area to investigate in this thesis.

Method

Altogether we did five site visits to Ringön during which we did the following things:

We interviewed an organisation called *Saltet på Ringön* that work with development questions linked to Ringön.

Through a questionnaire we asked people at Ringön about how they use the outside environment and what they believe is symptomatic about it.

We mapped the whole area and carried out an

analysis based on our definition of place identity.

We chose a site for our design proposal followed by an inventory and site analysis.

From the information we collected during these five site visits we formulated what we believe is the place identity of Ringön. Based on the place identity and the physical preconditions of the site we created a program.

Thereafter followed a design process leading up to a final proposal that were presented on posters.

Result

Ringön is dimensioned for industrial production hence the structure is large scale. However along one of the streets vegetation, art and industrial remnants helps reducing the scale. Characteristics highlighted by users are untidy, industrial, dull and concrete.

The users of the outside environment is mainly people working at Ringön who spend time there during days and seldom during evenings. Recreational activities are most common in the southern part close to the river. Occasionally events are held on Ringön that attract people from other parts of Gothenburg.

There is a cooperation culture and a sense of belonging between the people working at Ringön that is actively increased by the work of Saltet. Also there is a mentality of not being troubled.

Residential structures will not be allowed on Ringön until 24 years from now at the earliest

which is a good thing considering the fact that many companies are dependent on cheap leases in order to be able to run their businesses.

The place identity of Ringön

The place identity is primarily made up of the companies and people working there. Their way of running their businesses is in the center of attention rather than the physical environment itself. The physical environment however plays an important role as well, its industrial, concrete, untidy characteristics being both loved and hated by users. The culture of not being so troubled creates tolerance towards littering and towards what is different. Moreover Ringön is in a changing phase which is also part of its identity.

The site

The site for the design proposal was chosen because of its location close to the water and companies that have the potential to attract people to the site. Moreover the site contains identity shaping elements such as wall paintings and old industrial structures. What the site is lacking is sufficient lighting and seating.

SUMMARY

Program

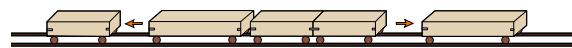
The program functions as an outline for the design and consists of three key points: (

1. Develop a flexible meeting place for companies, employees and visitors.
2. Enhance the place identity of Ringön.
3. Increase the feeling of safety.

Proposal

The proposal is built up of five rooms. Improved seating opportunities makes it easier to hang out in the park. Mobile furniture made of pallets and barrels provides flexibility and creates a notion of temporality suggesting the design is open for change.

Place identity is enhanced through the use of local materials and by preservation of structures such as the railway, wall paintings and vegetation. Moreover the park is facilitated with new structures that can be used for art exhibitions such as the plateau or rolling wooden decks, or for markets such as the cube. Characteristics typical for Ringön is represented in structures such as the plateau that gives a hard concrete impression and through rampant vegetation.

Figur 1. Rolling wooden decks on the railway is a playful addition to the park.

The feeling of safety is increased by additional and varied lighting along with increased spatiality.

Figur 2. The hanging area, facilitated with pingis table, barbeque and lots of seating is the most social spot in the park.

Figur 3. The plateau allow visitors to experience the bay from an elevated spot while also giving shelter. Its concrete expression corresponds to the character of Ringön and lighting artists can be invited to exhibit their art on the concrete surface.

Figur 4. The parking lot, another social spot with a temporary character to it. During events it serves as the place for grabbing some lunch.

Figur 5. The doc is preserved apart from a few changes opening it up towards the water. It's a sunny spot to watch the activity in the bay from.

Figur 6. The open area consists of small fractures of mowed grass inbetween a meadow and bushes. Rolling wooden decks provide the opportunity for play as well as relaxation.

Discussion

The questions of this thesis generates three different subjects to discuss. Our approach to find the identity of Ringön, the consequences of our proposal, and reflections of enhanced place identity on Ringön.

We chose to use the organization Saltet as representatives for the companies in the area, which has had a great influence on our interpretation of the identity of Ringön. Our own experiences and references have probably also affected the outcome. The fact that we come without prior knowledge of Ringön, with limited opportunity to understand the area with regard to the timetable for the thesis, should also be kept in mind when reading the results.

SUMMARY

The proposal is based on flexibility and allows users to develop the site over time.

Without interaction, the proposal fails. The idea of the design requires people on Ringön and visitors to use the site.

During the design process we have asked ourselves why it is interesting to investigate how place identity can be enhanced. The answer we found out is that by respecting the place identity, we increase the possibility that people's sense of belonging to the site also reinforces and the possibility they use it. It is especially those who work on Ringön whom we, by our design, want to feel connected to each other and Ringön.

Through the design of the park, by highlighting Ringön, we contribute to the ongoing process of change at Ringön, which may risk accelerating the gentrification process of the area.

However, we believe that it is possible to preserve and develop Ringön without major changes to the place identity. Our work is made to both keep the identity (in terms of supporting the present) and change it (in terms of inviting visitors to the place).

INNEHÅLL

1. Bakgrund	10	3. Resultat	21	5. Diskussion	41
1.1 Vad är platsidentitet?	11	3.1 Ringöns fysiska struktur	22	5.1 Resultat	42
1.2 Vad bevaras och vad tas bort?	12	3.2 Hur Ringön används	24	5.2 Tillvägagångssätt	43
1.3 Strategier för omvandling av industriområden	12	3.3 Ö-känslan och framtiden	25	5.3 Avslutande refktioner	44
1.4 Göteborgs omvandling	14	3.4 Ett fönster för utveckling	26		
1.5 Ringön- en levande stadsdel	14	3.5 Slutsats: Ringöns identitet	26	5. Referenser	45
1.6 Saltet på Ringön	14	3.6 Val av plats	27		
1.7 Syfte och frågeställningar	15	3.7 Inventering och analys	28		
1.8 Målgrupp och redovisning	15	3.8 Program	31		
		3.9 Förslaget: Häng på Ringön	32		
2. Metod	16	4. Reflektion av skissprocess	36		
2.1 Platsbesök	17	4.1 Skissprocessen	37		
2.2 Enkätundersökning	18				
2.3 Intervju	19				
2.4 Skissande	19				
2.5. Presentation	20				

BAKGRUND

I detta inledande avsnitt av examensarbetet utreder vi varför landskapsarkitekter och stadsplanerare behöver ta särskild hänsyn till platsidentitet. Vad tillför det projekten vi arbetar med och vad har vi att förlora på att inte analysera platserna vi gestaltar ur ett identitetsperspektiv? Med avstamp i litteratur inom ämnesområdet formulerar vi vårt eget ramverk för vad platsidentitet innebär.

Våra slutsatser kring platsidentitet kommer senare i arbetet att tillämpas i en gestaltningsprocess i ett industriområde i Göteborg. Därför undersöker vi även metoder för hur landskapsarkitekter kan arbeta med platsidentitet i just industriområden.

BAKGRUND

För att ge plats åt ökande invånarantal och binda ihop stadslandskap kretsar i dag en stor del av Europeiska storstäders förtätningsstrategier kring att exploatera gammal industrimark (Arnstberg & Bergström 2010, s.13,92). Enligt Arnstberg och Bergström, författare till boken *Bostaden i staden: Europa planerar för stadsboende och stadsliv*, handlar förtätningsstrategierna bland annat om att länka samman stadslandskapet genom att ersätta post-industriella områden med multifunktionella bostadskvarter knutna till handel, service och kultur (2010, s.13). Sedan 1980-talets senare del har det inom stadsplaneringen funnits en strävan att binda stadsbebyggelsen till hav och vatten. Därför är det i första hand centrala hamnområden och sjöfartsbundna industriområden som tas i anspråk och omvandlas till bostadsområden med integrerade verksamheter (Åström 1993, s.165). Dessa industriområden, centralt belägna med närhet till vatten, riskerar att bli ett slags drömlandskap för byggherrar, politiker och arkitekter som ser möjligheter att sätta sin prägel på staden utan att behöva ta hänsyn till områdets förflutna (Despotovic & Thörn 2015, s.237-238). Det har i många fall resulterat i att områdets identitet försvunnit i och med att exploateringen lett till nya byggnader och strukturer (Skönhetsrådet 2008).

Som landskapsarkitekter har vi inflytande över utformningen av platser och är därmed med och påverkar hur platsidentitet representeras. Anne Wagner är forskare på Köpenhamns universitet och i sin avhandling *Permitted exceptions – authorised temporary urban spaces between vision and everyday life* (2016 s.26) skriver hon att en av landskapsarkitektens uppgifter vid gestaltning är att skapa förutsättningar för dialog

mellan platsens framtida användare och det som existerar där idag. Landskapsarkitektens arbete kan således beskrivas som ett utbyte mellan det som redan finns på platsen och det som önskas finnas där i framtiden. Vidare påpekar Wagner att landskapsarkitektens personliga preferenser och övertygelser i kombination med disciplinära normer och samhälleliga ideal närvarar i designprocessen och påverkar därmed slutresultatet (Wagner 2016 s.26). Det är därför av yttersta vikt att landskapsarkitekter och stadsplanerare uppmärksammar platsidentitet vid omvandlingsprojekt för att behålla utmärkande kvaliteter (Hauge & Jenkins 2005, s.5).

Figur 7. När områden som står inför exploatering betraktas som vita papper på ritningsbordet riskerar områdenas identitet att försvinna i omvandlingsprocessen.

1.1 Vad är platsidentitet?

Platsidentitet är ett begrepp av komplex innebörd och i vårt försök att förstå vad det är har vi stött på flera olika definitioner och beskrivningar. Nedan presenterar vi några väsentliga begrepp kopplade till ämnesområdet, följt av exempel på hur andra definierar platsidentitet. Därefter gör vi vår egen tolkning av begreppet.

Ordet platsidentitet byggs upp av de två beståndsdelarna *plats* och *identitet*. Dessa två ord är starkt knutna till varandra genom att de formar varandra, det vill säga plats närvarar i formandet av en identitet och tvärtom (Hauge 2005, s.5). Kopplingen mellan dem kan förtydligas genom att titta närmare på innebörden av respektive ord.

Plats är förknippat med tid och människors upplevelser. En plats utgörs inte bara av ett geografiskt läge utan skapas av människors minnen, upplevelser och tolkningar av platsen (Hauge 2005, s.5).

55 degrees 57 minutes north and 3 degrees 13 minutes west is not a place, but when we call that same space 'Edinburgh' it becomes a place. Though longitude and latitude identify a location they do not give identity to a place. It is interpretation and narrative that give identity and it is identity that transform space into place (Hauge 2005, s.5).

Hauges beskrivning av plats som mer än bara ett geografiskt läge delas av Stephen (2002 s.88) som uttrycker plats som något som skapas över

tid genom lager av minnen knutna till platsen samt dess historia, användning och betydelse för människor.

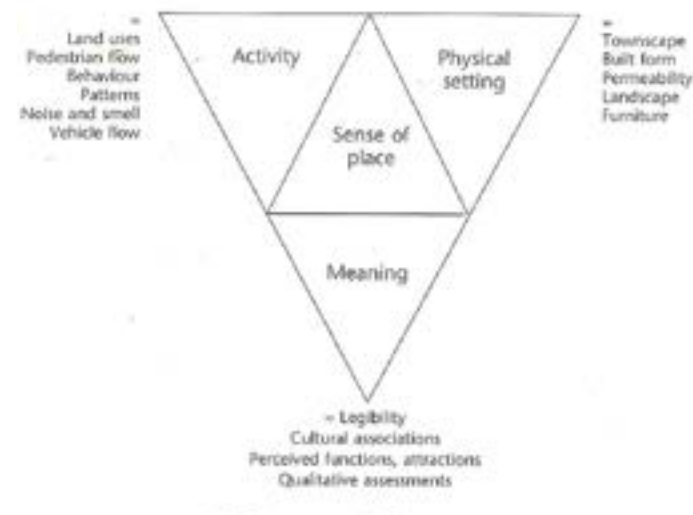
Identitet kan enligt Hauge beskrivas som det som utmärker något eller någon. Begreppet kommer från psykologin och appliceras alltså ursprungligen på människor. Identitet handlar om hur individer definierar sig själva i förhållande till andra människor och är således en process som är beroende av social interaktion. Identitet handlar om *vi* och *dom* där de som identifierar sig som *vi* delar saker som exempelvis upplevelser, kultur, smak eller historia. Identitet är något som skapas mellan människor, grupper, samhällen och så vidare och betonar det som utmärker personen eller gruppen i relation till andra som inte tillhör samma identitet (Hauge 2015, s.6-7).

Platsidentitet kan betraktas som en underkategori till identitet och beskrivs av Hauge som när en grupp människor identifierar sig med varandra genom en plats. Liksom för *identitet* handlar det om vad som utmärker platsen jämfört med andra platser. Hauge definierar platsidentitet som en produkt av de känslor, betydelser, upplevelser, minnen och aktiviteter som en plats förknippas med. Han poängterar att en individs platsupplevelse och tolkning av platsidentitet inte helt och hållet är subjektiv, utan influeras av andra människor samt av andra förutsättningar som exempelvis individens kön, ålder och nationalitet (Hauge 2015, s.5-7).

Platsidentitet kan enligt Groote & Haartsen (2008 s.191) tolkas som en konstellation av platsens fysiska struktur, dess användning och de processer och strukturer som påverkar utformningen av miljön.

BAKGRUND

I boken *Public places urban spaces* (Carmona et.al. 2003, s.99) presenteras ett diagram av John Punter (1991) som beskriver platsidentitet, eller *sense of place*, som en kombination av de aktiviteter som sker på platsen (activity), dess fysiska struktur (physical setting) och platsens betydelse (meaning) (se figur 8).

Figur 8. Diagram av John Punter från 1991 där han beskriver *sense of place* som en kombination av de aktiviteter som sker på platsen, dess fysiska struktur och dess betydelse.

I aktiviteter inkluderar Punter faktorer som markanvändning, rörelsemönster för fotgängare och fordon, beteenden och användarmönster, ljud och dofter. Kategorin fysisk struktur syftar till saker som byggnader, landskap och möblemang. I betydelse ingår platsens läsbarhet, kultur och upplevelsevärden.

Dessa tre definitioner av platsidentitet som vi nu presenterat har både likheter och olikheter och i vår egen tolkning av begreppet har vi kombinerat delar av dem. Alla tre definitioner anger användningen av en miljö som identitetsformande faktor. Groote och Haartsen samt Punter ser de fysiska beståndsdelarna som viktiga bidragande faktorer, till skillnad från Hauge som fokuserar mer på människans upplevelser och känslor. I vår egen definition av platsidentitet har vi inkluderat följande beståndsdelar, som vi hädanefter syftar till när vi använder oss av begreppet:

PLATSIDENTITET

- Fysisk struktur och sammanhang**
fysiska beståndsdelar och hur beståndsdelarna hänger samman
- Användning**
aktiviteter, rörelsemönster, användare
- Betydelse**
kultur, upplevelsevärden, känsla,
- Processer och maktstrukturer**
vilka som styr och hur de påverkar utformningen

1.2 Vad bevaras och vad tas bort?

Carmona et al (2003 s.36) påpekar vikten av att inkludera en plats lokala kontext i gestaltungsprocessen. En plats unika egenskaper, det som skiljer den från andra platser, är dess största tillgång menar författarna. Vidare hävdar de att respekt och uppskattning för den kontext som platsen befinner sig i är en förutsättning för lyckad design men hur mycket hänsyn som behöver tas kan variera från plats till plats. Ju tydligare och enhetligare identitet en plats har desto större hänsyn behöver man ta som designer. För en plats med låg identitet och kvalitet krävs alltså generellt mindre hänsyn. I sådana miljöer finns istället möjligheten att genom arkitektur skapa en helt ny identitet. Dock poängterar författarna att en plats lokala kontext inte är begränsat till den fysiska miljöns beståndsdelar eller platsens historia, utan även inkluderar sociala och kulturella värden. En plats som anses ha stora brister i utformningen av utemiljön och/eller inte vilar på något större historiskt arv kan fortfarande ha betydande sociala och kulturella värden.

I sin avhandling skriver Anne Wagner (2016, s.28) att man i förändringsprocesser av platser behöver ta ställning till vilken hänsyn som ska tas till dess kulturella arv. Wagner liknar det kulturella arvet med historier där några väljs ut att berättas om och om igen, medan andra sällas bort (2016, s.28). Vilka delar som framhävs, tonas ner och tas bort är en selektiv process (Hauge 2005) i vilken makthavare och arkitekter har stort inflytande. Ett exempel belyst av Fenster är hur staten Israel programmerar

stadsrummen för att framhäva judisk identitet och därmed reducerar och förminskar det palestinska arvet och den palestinska identiteten i den offentliga miljön (Fenster 2014, s.406). De delar av en identitet som blir kvar efter en sådan urvalsprocess berättar lika mycket om nutiden som om dåtiden (Wagner 2016, s.28).

1.3 Strategier för omvandling av industriområden

Det finns ett intresse idag inom stadsplanering och arkitektur att vid omvandling av hamn- och industriområden återanvända gamla strukturer och ta hänsyn till områdenas historia och identitet (Braae & Diedrich 2012 s.20). Ett centralt begrepp i sammanhanget är *transformation* som Ellen Braae, behandlar i sin bok *Beauty redeemed - Recycling post-industrial landscapes* (2015). I boken redogör hon för transformationsteori, vad den innebär och hur den tillämpas som designmetod.

Ur ett teoretiskt perspektiv handlar transformation om förändring. Det är en dynamisk process som innebär att något går från ett stadium till ett nytt. Processen har i en designkontext egentligen ingen början eller slut utan pågår hela tiden (Braae 2015 s.278).

Transformation som designmetod utgår ifrån det befintliga och sker i flera steg över tid (Braae 2015, s.284-285). Innebörden av transformationsbaserad metod framgår tydligare om den jämförs med

BAKGRUND

traditionell designmetod som Braae menar handlar om att skapa något helt nytt, att materialisera en idé med ett objekt som resultat. (Braae 2015, s.284-285). I traditionell designmetod finns en given ordningsföljd som inleds med analys följt av program och gestaltning. Transformationsbaserad designmetod följer inte samma ordningsföljd utan pendlar mellan de olika stegen.

In the main, a transformation project tells the story of an industrial area whose function has changed. However, this basic narrative extends beyond a 'before' and 'after'... A transformation in an industrial area goes beyond such static before-and-after illustrations; it must be able to show how unstable and changing elements have shifted, and how the design has included and worked with the processes before, during and after a transformation or series of transforming interventions (Braae 2015, s.292).

Denna designmetod ämnar således att förmedla platsen i en dimension utöver ett "före" och ett "efter".

Fyra transformationsstrategier

Braae (2015, s.295-302) presenterar de fyra strategier som påträffas inom den transformationsbaserade designmetodiken. Vilka utgörs av:

1. *Difference transformation*
2. *Continuity transformaton*
3. *Cultivation transformation*
4. *Optimisation transformation*

Difference transformation (Braae 2015, s.295-296) innebär att det finns en tydlig skillnad mellan vad som fanns på platsen förut och vad som har tillförts. Det nya härmar inte det befintliga utan består av helt nya tillskott.

Difference transformation som designstrategi har tillämpats i industriparken Landschaftspark Duisburg-Nord i Tyskland, ett föredetta industriområde som gjorts om till park och rekreationsområde. Där har alla nya järnobjekt målats i en distinkt blå färg som särskiljer dem från befintliga järnkonstruktioner. Med åren har dock färgen bleknat och materialet rostat så att skillnaden mellan det gamla och det nya inte längre är tydlig. När ett nytt material åldras snabbare än ett gammalt på detta vis går effekten av difference transformation förlorad. Ett annat sätt att tillämpa strategin är att låta nya tillskott ha ett avvikande formspråk. Då bibehålls kontrasten mellan det gamla och det nya även över tid (Braae 2015, s.295-296).

Continuity transformation innebär att det befintliga på en plats återanvänds men med en ny funktion (Braae 2015, s.297-299). Strategin strävar efter att bevara det gamla för framtida generationer att uppleva. Strategin handlar dock inte enbart om att bevara utan nya beståndsdelar kan adderas förutsatt att de bidrar till att stärka historien om det gamla. Till skillnad från bevarande, som präglas av krav på korrekthet och autencitet, är continuity transformation mer tillåtande och erbjuder större konstnärlig frihet. Det innebär att arkitekter som arbetar utifrån strategin kan välja vilka delar av historien som ska bevaras utifrån vad de tror är mest stimulerande för användarna av platsen att få se och uppleva. Continuity transformation kan tillämpas på många sätt, exempelvis genom bevarande av material som i Landschaftspark Duisburg-Nord. Det kan också ta sig uttryck genom att bevara eller återskapa gamla strukturer som förr hade en funktion men som inte längre har det.

I strategin *cultivation transformation* (Braae 2015, s.300) nyttjas tiden som byggsten. Den är snarlik continuity transformation men det som skiljer dem åt är att cultivaton transformation inte har något tydligt slut utan utgången är öppen. Genom kunskap kan man förutspå hur platsen kommer att förändras över tid men i slutändan är det omständigheterna som bestämmer. För att bättre förstå innebörden av strategin kan den liknas med en växt. Ett träd av en viss art kan beskrivas utifrån dess identitetskapande egenskaper såsom grenstruktur och bladform. Utifrån kunskap om växtplatsen och arten kan man konstruera en bild av hur trädet kommer att utvecklas över tid men då trädet är en levande organism kommer dess utveckling och karaktär att påverkas av variabla faktorer såsom vatten- näring- och syretillgång, vindexponering, sjukdomar etcetera. Detta gör det

svårt att förutse trädets utveckling (Braae 2015, s.300-302).

Då cultivation transformation har ett öppet slut med många möjliga utgångar kan den vara svår att tillämpa inom ramverket av traditionell designmetod, vilken ofta kräver exakthet och ett tydligt avslut. Cultivation transformation är snarare en pågående process inom vilken observation och utvärdering sker löpande för att sedan användas som underlag för nya förändringsåtgärder (Braae 2015, s.300-302).

I utformningen av Landschaftspark Duisburg-Nord har man dragit nytta av de naturliga processer som skett på platsen sedan industrin lades ner. Växter som tidigare rensades bort av funktionella skäl tillåts växa och sprida sig ostört. Detta är en form av cultivation transformation (Braae 2015, s.300-302).

Optimisation transformation (Braae 2015, s 302) skiljer sig från de andra tre transformationstrategierna genom att det inte opererar över tid. Ett exempel är att hantera förorenad mark genom att isolera den och sedan påföra ett nytt jordlager ovanpå. Åtgärden förändrar inte graden av förorening men den minimerar risken för att omgivande mark och växter tar skada. Ett annat exempel är att utrusta historiska trädgårdar med moderna bevattningssystem som optimerar förutsättningarna för växterna trots att sådana förusättningar inte existerade när trädgårdarna byggdes.

BAKGRUND

1.4 Göteborgs omvandling

I Göteborg pågår nordens just nu största stadsutvecklingsprojekt Älvstaden (Göteborgs stad 2012). Visionen för projektet antogs 2012 och innebär omvandling av en omfattande areal centralt belägna industri-, varvs- och hamnområden till moderna stadsdelar med att bo, arbeta och mötas i (Vision Älvstaden 2012, s.9). De delområden som ingår i Älvstaden är Lindholmen, Frihamnen, Backaplan, Gullbergsvass, Centralområdet, Södra älvstranden och Ringön.

Figur 9. Göteborg

1.5 Ringön- en levande stadsdel

Delområdet Ringön (se figur 11) är ett område med stark platsidentitet, så stark att Göteborgs stad beslutat att endast bebygga en liten del och lämna resten orört (Stadsutveckling Göteborg 2018). På Ringön pågår således redan en förändringsprocess, som innebär att området alltmer öppnas för en ny typ av användning och med det följer nya behov gällande utformningen av utemiljön.

Gestaltning i identitetsfulla områden kräver, liksom tidigare nämnts, särskild varsamhet med hänsyn till platsens identitet. Ringön är således ett intressant område att undersöka gestaltning utifrån platsidentitet.

Figur 10. Ringöns läge i Göteborg.

Ringön är idag ett aktivt industriområde som på senare år utvecklats alltmer från varvsindustri till en smältdegel av olika verksamheter (Stadsutveckling Göteborg a 2018). Denna utveckling har inneburit att området fått alltmer uppmärksamhet av allmänheten genom media och genom kulturella evenemang som hållits på ön. Ringön beskrivs av Göteborgs stad som ett område med en spännande företagsmiljö och med en stark känsla av samhörighet mellan verksamma på ön. Stadens vision för området utgår ifrån principen att låta området utvecklas långsamt och organiskt (Stadsutveckling Göteborg a 2018).

Figur 11. Ringön är centralt beläget, cirka 2 km ifrån Göteborgs centralstation och i direkt anslutning till Göta älv.

1.6 Saltet på Ringön

Drivande bakom beslutet att låta Ringön utvecklas långsamt och organiskt är en organisation som heter Saltet på Ringön (Saltet 2018-02-22). Saltet startades 2012 efter att de tre grundarna Matilda Lindvall, Johan Larsson och Filip Nilsson medverkat i en workshop inför Göteborgs 400-års jubileum 2021. Under workshopen ifrågasatte de tre Göteborgs stads förmåga att se värdet i det som befinner sig i gränslandet mellan etablissemang och subkultur. Sedan dess jobbar organisationen aktivt med utvecklingsfrågor rörande Ringön.

I sin vision för området målar de upp bilden av en kreativ och uppkäftig stadsdel som i större mån än idag vänder sig utåt och på så sätt bidrar med energi till resten av Göteborg. För att visionen ska bli verklighet menar Saltet, att fler människor behöver upptäcka Ringön och fler verksamheter etablera sig i de lokaler som idag står tomma. Vidare menar de att det är viktigt att de företag som finns i området idag får finnas kvar och fortsätta sin verksamhet sida vid sida med de som flyttar in (Saltet på Ringön u.å). Saltets vision, som stöds av Göteborgs stad, bygger alltså på principen att bevara och utveckla samtidigt.

BAKGRUND

1.7 Syfte och frågor

Syftet med examensarbetet är att göra en omgestaltung av en plats på Ringön med utgångspunkt i områdets platsidentitet.

Frågeställningar:

Vad är Ringöns identitet?

Hur kan gestaltning av en plats på Ringön förmedla områdets identitet?

Avgränsningar

I gestaltungsforlaget redovisas material- och växtval men inte planteringsplan, höjdsättning eller tekniska ritningar på detaljlösningar.

I forslaget bortser vi från att det finns avgränsande stängsel inom planområdet.

Saltets roll i vårt arbete

En stor del av den information som vi baserar arbetet på kommer ifrån Saltet. Vi utgår ifrån att deras vision för området, som de arbetar aktivt med att förverkliga, kommer att ske och vi betraktar Saltet som representanter för verksamheterna på Ringön.

Efter dialog med Saltet och verksamma på ön, är vår uppfattning att Saltet under de tre år som passerat sedan de tillträdde sitt uppdrag, har lyckats skapa goda relationer med verksamheterna på Ringön. De har spenderat mycket tid med att gå runt i området, pratat och lyssnat på företag och fastighetsägare och sakta men säkert vunnit deras respekt och förtroende. Enligt Saltet själva har det varit en långsam process och inledningsvis möttes de med skepsism. Företagen på Ringön är vana vid att det kommer folk dit med olika projekt och idéer. Framförallt arkitekter har undersökt möjligheterna för att utveckla hamnen och alltför sällan har deras förslag tagit hänsyn till de befintliga verksamheter som ligger där (Saltet 2018-02-22). Saltets arbetssätt sätter verksamheterna i fokus och därför har vi valt att betrakta dem som representanter för verksamheterna.

1.8 Målgrupp och redovisning

Arbetet riktar sig till landskapsarkitekter och stadsplanerare men kan också vara av intresse för människor som på ett eller annat sätt har koppling till Ringön eller som intresserar sig för områdets utveckling.

Presentation av gestaltungsforlaget sker på planscher i A1-format.

Arbetsfördelning

Vi har främst suttit tillsammans och arbetat parallellt med olika delar av arbetet. I perioder jobbade vi var för sig. Under dessa perioder såg vi till att dela arbetet lika och att ha kontinuerlig kontakt med avstämningar.

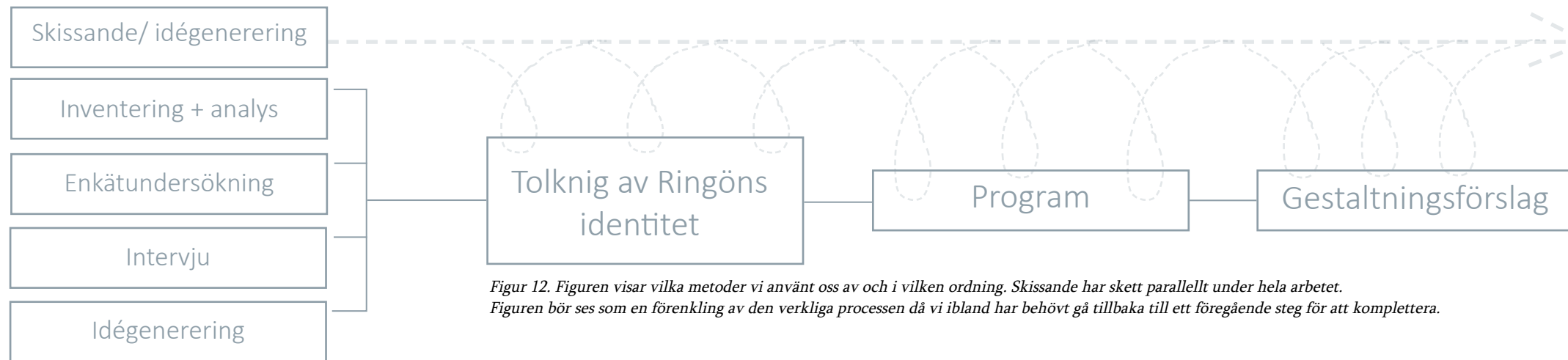

METOD

För att förstå Ringöns identitet har vi tillämpat en rad olika metoder, genom ett flertal platsbesök. Inledningsvis låg fokus på att förstå Ringön som område. Det gjorde vi genom att prata med människor såväl i intervjuform som spontant på gatan och genom en mindre enkätstudie.

När vi valt plats för gestaltningen skiftade vårt fokus alltmer till att undersöka platsen och dess förutsättningar. I det idé- och skissarbete som följde undersökte vi gestaltning på platsen med Ringöns identitet som utgångspunkt.

METOD

Figur 12. Figuren visar vilka metoder vi använt oss av och i vilken ordning. Skissande har skett parallellt under hela arbetet. Figuren bör ses som en förenkling av den verkliga processen då vi ibland har behövt gå tillbaka till ett föregående steg för att komplettera.

1 <u>Torsdag 22/2</u> Inventering Ringön Enkätundersökning Intervju Saltet	2 <u>Fredag 23/2</u> Val av plats Enkätundersökning	3 <u>Lördag 24/2</u> Inventering & analys - dagtid	4 <u>Måndag 19/3</u> Inventering & analys - kvällstid	5 <u>Tisdag 20/3</u> Inventering & analys - dagtid
---	---	--	---	--

Figur 13. Tidslinje som visar vilka dagar vi besökte Ringön och vad vi gjorde respektive dag.

2.1 Platsbesök

För att skapa oss en uppfattning av Ringöns identitet och få underlag till gestaltningen utförde vi fem platsbesök.

Platsbesök 1

Det första besöket gjorde vi för att bekanta oss med Ringön samt för att kartlägga områdets fysiska struktur, det vill säga urskilja fysiska beståndsdelar i utemiljön och hur de förhöll sig till varandra. Vi utforskade området till fots under dagtid mellan klockan 10-15 och dokumenterade med foton. Fokus låg på att identifiera fysiska beståndsdelar i utemiljön och hur de hängde samman. Under detta platsbesök utförde vi även en intervju med Saltet (se avsnitt Intervju) samt påbörjade en enkätundersökning (se avsnitt enkätundersökning).

Figur 14. Karta som visar var på Ringön vi rörde oss under första platsbesöket. Rörelsestråk är markerade med blågrå linje. Skala 1:20 000 (A3).

Platsbesök 2

Under det andra besöket fortsatte vi med enkätundersökningen samt att samla information om fysiska beståndsdelar i området. Detta genom att göra noteringar på papper och fotografera utemiljön. Fokus låg på att välja en plats för gestaltningen och det gjorde vi utifrån följande kriterier:

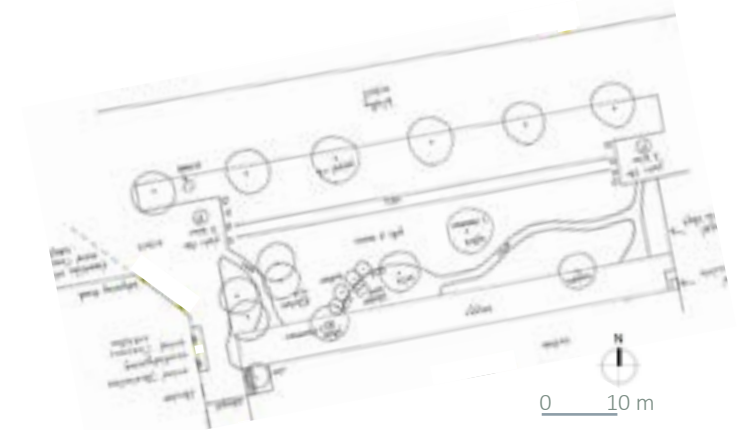
- Läge: platsen ska ligga i anslutning till någon form av utåtriktad verksamhet som bidrar till att människor besöker platsen.
- Struktur: platsen ska ha en befintlig struktur som kan återanvändas i den nya utformningen.

Platsbesök 3

Under det tredje platsbesöket inventerade och analyserade vi den valda platsen. Vi utgick ifrån våra tidigare kunskaper och erfarenheter från landskapsarkitekturprogrammet när vi utformade metoden för inventering och analys.

Inventering

Vi gjorde en inmätning av platsen och dess närmaste omgivning med steg- och fotlängder. Därefter noterade vi vilka fysiska beståndsdelar som fanns inom denna gräns och hur de avståndsmässigt förhöll sig till varandra. De fysiska beståndsdelar som vi noterade var sittplatser, växtlighet, förändring i markmaterial och byggnader. Vi dokumenterade inventeringen på papper i plan i skala 1:200. Utöver inmätning artbestämde vi växtmaterial och noterade vilket skick växterna var i.

Figur 15. Inventeringskarta över den valda platsen. Kartan är en renritning av noteringar gjorda på plats. Skala 1:800 (A3).

METOD

Analys

För vidare förståelse för platsens befintliga förutsättningar genomförde vi en platsanalys baserad på våra tidigare kunskaper och erfarenheter från utbildningen. Vi identifierade soliga, halvskuggiga och skuggiga platser och noterade i plan solläge på morgonen, under dagen respektive på kvällen. Vi ritade upp siktlinjer och barriärer som vi fann inom områdesgränsen och delade in platsen i olika zoner baserat på rumslighet.

Platsbesök 4

Det fjärde platsbesöket ägde rum mellan kl 20-21 på kvällen och fokus låg på att registrera ljuskällor samt ljus/mörkerförhållanden. Inventeringen utgick från pappersunderlag där vi noterade de ljuskällor som fanns på platsen och i närheten. Vi registrerade både hur ljus/mörker på platsen upplevdes inifrån och på håll för den som passerar förbi.

Platsbesök 5

Under det femte platsbesöket gjorde vi en kompletterande inventering av gestaltningsområdet. Inventeringen ägde rum mellan klockan 11-16. Denna gång använde vi förutom steglängd också måttband för att få så exakta mått som möjligt. Därmed kunde vi korrigera våra tidigare inmätningar. Vi fotade lutningar och noterade dem utan att vara specifika med mått. Samtliga mått och noteringar dokumenterade vi på papper i plan skala 1:200. Vi dokumenterade platsen i foto.

2.2 Enkätundersökning

För att öka vår förståelse kring användning, rörelsemönster och aktivitet på Ringön, samt för användares känsla för området, utformades en enkät. Enkäten bestod av 6 frågor och en karta (karta se figur 16).

Utformning

Vi utformade frågorna och kartan innan platsbesöket och testade läsbarheten på kurskamrater innan vi skrev ut 150 enkäter. Här redovisas de frågor och den karta som enkäten innehöll.

- *Vilken eller vilka platser brukar du vistas på när du är utomhus på Ringön?*
- *Varför på dessa platser? Vad gör du där?*
- *Vilka gator brukar du oftast gå längs?*
- *Vilka tider på året vistas du i utomhusmiljön på Ringön?*
- *Ungefär vilka tider på dygnet vistas du i utomhusmiljön på Ringön?*
- *Vilka tre ord beskriver utomhusmiljön på Ringön för dig?*

Figur 16. Den karta som användes vid enkätundersökning. Kartan visar vägar inom och utanför Ringön, byggnader, grönområden samt Göta älv, för att förklara avläsning för respondenterna. Respondenterna ombads markera svar med penna på kartan. Skala 1:20 000 (A3)

Urval av respondenter

Enkäten vände sig till människor som vistas på Ringön. Urvalet av respondenter baserades på hur enkelt det var att komma i kontakt med dem snarare än på slumpmässigt urval.

På Ringön finns omkring 800 företag registrerade (Saltet på Ringön u.å.). Då vi tidsmässigt inte hade möjlighet att nå alla som arbetar där, beslutade vi att lunchrestaurangerna i området var en bra utgångspunkt eftersom många gäster besöker dem från olika företag. Vi gick också till företag och kontor längs Ringögatan och Järnmalmmsgatan och bad dem personligen att fylla i enkäter. Vi frågade även de personer vi mötte på caféer eller i gaturummet om de ville fylla i enkäten.

Upplägg

Eftersom enkäten bygger på att respondenterna markerar platser på en karta behövde den delas ut i pappersform. Utdelandet skedde i samband med platsbesöken 22 och 23 februari 2018.

Efter medgivande från ägaren, placerade vi en hög med enkäter på tre lunchrestauranger i området. Vi lämnade dem på förmiddagen innan lunchrusningen, och hämtade upp dem igen på eftermiddagen innan stängning. Vi höll oss i närheten av de personer som hade möjlighet att fylla i enkäten omgående, och var beredda på att svara på frågor om det var något de inte förstod. På de företag som hade mycket att stå i lämnade vi ett antal enkäter och hämtade upp dem senare under dagen.

Under den första dagen gav två av tre restauranger ingen respons. Därför valde vi nästkommande dag att endast placera enkäter på den restaurang som givit respons. Sammanlagt besvarades 44 enkäter.

Bearbetning av material

Svaren i enkäterna sammanställdes i en karta och i diagram. De identitetsskapande orden sorterades i kategorier enligt exemplet nedan:

Industri (16)	Industriellt (19)
Byggarbeten (1)	
Lager (1)	
Småindustri (1)	

METOD

2.3 Intervju

För att få inblick i Saltet som verksamhet, skapa djupare förståelse för Ringön samt skapa en uppfattning om vilka som styr och hur de påverkar utformningen av området, utförde vi en intervju med två representanter från Saltet. Intervjun ägde rum torsdagen den 22 februari 2018 på Saltets kontor på Ringön.

Val av intervjuform

Vi valde att göra en semistrukturerad kvalitativ intervju då det är lämpligt i studier som rör människors upplevelse av, eller syn på, något (Hedin 1996, s.3). Semistrukturerad intervju är den vanligaste intervjuformen inom kvalitativ metod och innebär att intervjun är uppbyggd av några större frågeområden snarare än detaljerade frågor. Upplägget skapar förutsättningar för ett mer naturligt samtal och låter i viss utsträckning respondenten själv styra i vilken ordning saker kommer. Intervjun bestod av öppna frågor vilket enligt Hedin (1996, s.6) uppmuntrar till den typ av fritt beskrivande svar som vi är ute efter i denna studie.

Intervjufrågor

Inledande fråga:

- *Får vi ljudinspela intervjun?*

Medarbetarnas personliga uppfattning om Ringön:

- *Vad gillar ni med Ringön?*
- *Vad gillar ni inte med Ringön?*
- *Vad behöver enligt er förändras på Ringön?*

Om Ringön:

- *Vilka planerade evenemang sker på Ringön under året?*
- *Kan ni ge exempel på spontana initiativ som har skett på Ringön?*

Om Saltet på Ringön:

- *Vad är Saltets roll i utvecklingen av Ringön?*
- *Vilken kontakt har Saltet med företagare på ön?*
- *Finns det företag som ni vet om som inte stödjer er vision för Ringön?*

Ringöns framtid:

- *Vilka utmaningar står Ringön inför?*

Avslutande frågor:

- *Får vi citera något ur intervjun?*
- *Kan vi återkomma med ytterligare frågor eller förtydliganden?*

Upplägg

Intervjun med Saltet utfördes i grupp med två intervjuare och två respondenter. I intervjuer med upp till tre-fyra personer räcker det generellt med en intervjuare (Kylén 2004, s.22) men då syftet med intervjun var att få ökad förståelse för Ringön som plats och samla underlag till gestaltungsprocessen var det viktigt att vi båda medverkade. En av oss var huvudintervjuare med ansvaret att ställa frågor och driva intervjun framåt. Den andra lyssnade och flikade in med fördjupande frågor där det behövdes. Vi höll våra ansvarsroller under hela intervjun. För att underlätta bearbetning av intervjumaterialet ljudinspelade vi intervjuerna efter medgivande från respondenterna.

Bearbetning av material

Vi transkriberade intervjun från det inspelade materialet. Därefter valde vi ut de delar av materialet som vi ansåg relevanta för att förstå Ringöns identitet.

2.4 Skissande

Idégenerering och skissande skedde löpande under hela arbetets gång. Idéerna dokumenterades i skisser och ord och lades i en idélåda. Allt i lådan datummarkerades för att underlätta reflektion av arbetsprocessen. Under gestaltningens inledande fas genomförde vi korta tidskisser för att komma igång med det kreativa tänkandet. På ett avsläppt och lekfullt sätt ville vi hitta ord, formspråk att

bygga vidare på i gestaltningen. Därefter skissade vi platsspecifikt samt utifrån/parallellt med framtagningen av programpunkterna.

Inledande skisser

Nedan redovisas de skissövningar vi inledde med för att få igång det kreativa tänkandet. En förhoppning var att de skulle ge upphov till ett koncept att vägleda oss genom gestaltningen.

Skisser utifrån form på utrivna papperslappar

Vi rev isär ett papper i flera olika bitar och gjorde därefter små 10x10cm tidskisser utifrån formen på fem utvalda pappersbitar. Sedan tittade vi på varandras skisser och skrev ner beskrivande ord till varje skiss.

Figur 17 De fem utvalda pappersbitarna placerade på A4-papper med tillhörande tidskisser till vänster. Utifrån skisserna formulerade vi ord. Överblivna bitar syns till höger (2018-03-06).

METOD

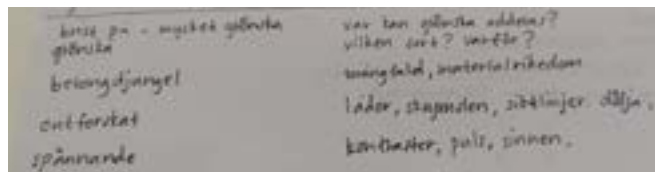
Skisser utifrån karaktärsord

Vi valde tre karaktärsord som vi ville undersöka i tidskiss, orden var *omslutenhet*, *förankring* och *riktning*. Under två minuters tid per ord gjorde vi så många tidskisser vi kunde utifrån ordet.

Figur 18. Tidskisser utifrån orden omslutenhet och förankring. Varje ord ägnades två minuter innan vi gick vidare till nästa ord (2018-03-06).

Vi valde ut några av karaktärsorden från enkätundersökningen och funderade kring hur de kunde representeras i en gestaltning, se exemplet nedan.

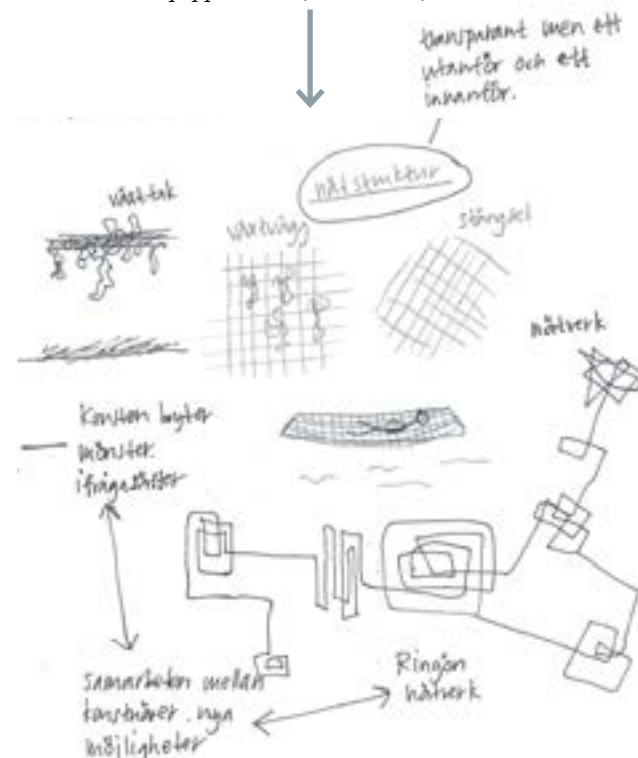
Figur 19. Karaktärsord från enkätundersökningen till vänster. Idéer kring hur de kan representeras i gestaltningen till höger (2018-03-16).

Konceptskisser

Utifrån skissövningarna ovan och den information vi inhämtat om Ringön under platsbesöken började vi undersöka olika koncept som skulle kunna vägleda oss i gestaltungsarbetet, se exemplet nedan.

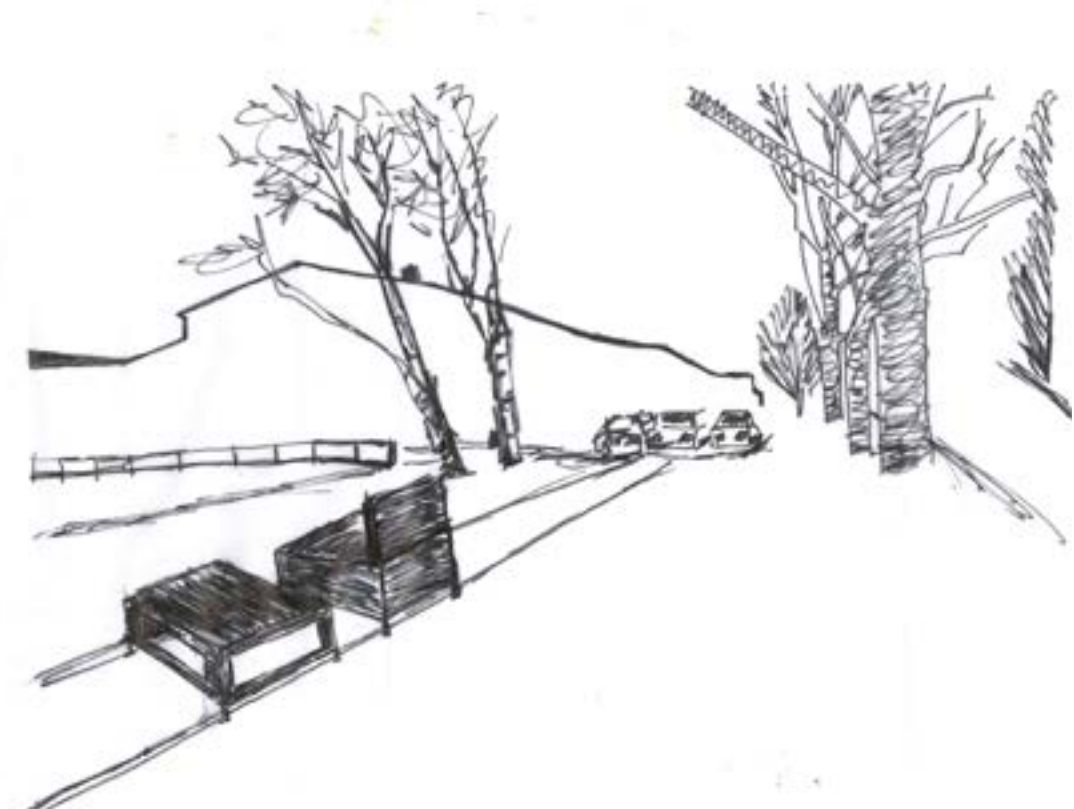
Figur 20. Tidskiss från övningen med utrivna pappersbitar (2018-03-06)

Figur 21. Konceptskiss på temat nätverk. Konceptet utvecklades inte vidare.

Skissande utifrån den valda platsen

Efter de inledande skisserna övergick vi i att skissa med den valda platsen i åtanke. Utifrån platsbesöket varierade vi sedan mellan att skissa fritt och mer konkret i samband med framtagandet av programpunkterna. Vi skissade bland annat utifrån platsens rumslighet, växtlighet samt utifrån de materialtillgångar som vi fann i området. Vi använde det fria skissandet för att forma och möta programpunkterna och gjorde konkreta förslagsskisser utifrån dem.

Figur 22. Efter skissövningar började vi skissa utifrån de valda platsen och dess förutsättningar.

2.5 Presentation

Förslaget presenterades på A1-planscher. Layout och struktur, planer, visionsbilder, vyer och snitt arbetades fram parallellt med skrivandet av uppsatsen. Vi turades om att arbeta med de olika projektdelarna för att båda skulle vara delaktiga i samtliga delar av arbetet.

RESULTAT

Det här kapitlet inleds med en analys av Ringön som mynnar ut i en skildring av Ringöns identitet. Därefter presenterar och motiverar vi valet av plats för gestaltningen följt av en ingående beskrivning av platsens förutsättningar.

Slutligen presenteras programmet för gestaltningen och förslaget kopplat till de olika programpunkterna.

RESULTAT

Vår definition av platsidentitet presenterad i bakgrundskapitlet är uppbyggd av fyra delar (se sida 12): utemiljöns *fysiska struktur och sammanhang, användning, betydelse* samt de *processer och maktstrukturer* som påverkar utformningen av området. I detta avsnitt presenterar vi Ringön utifrån dessa beståndsdelar. Analysen ligger sedan till grund för vår tolkning av områdets platsidentitet.

3.1 Ringöns fysiska struktur

Med fysisk struktur och sammanhang menar vi fysiska beståndsdelar i utemiljön och hur de hänger samman. De vi funnit på Ringön är skala, objekt, grön-och blåstruktur och karaktärsdrag.

Storskalighet

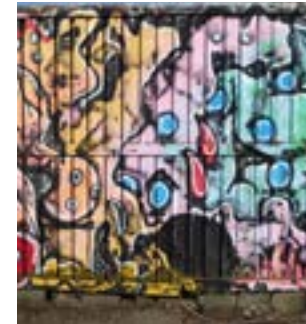
Liksom i de flesta industriområden är utemiljön på Ringön anpassad efter den industriella produktion som ägt rum där under lång tid och som fortfarande äger rum där idag. Gatorna är dimensionerade så att det ska vara enkelt för lastbilar och stora fordon att manövrera. Byggnaderna är låga, ofta en till två våningar och breder ut sig över stora ytor. I större delen av området saknas en mänsklig skala men i områdets södra del på Järnmalmsgatan och kring hamnbassängerna (se figur 28) finns det vissa inslag av småskalighet.

Småskalighet

Vid hamnbassängerna på Järnmalmsgatan finns små parker som knyter samman vattnet med gaturummet. Grönskan tar ner skalan och i parkerna finns sittplatser, något som saknas i andra delar av Ringön. Järnmalmsgatan är det mest utsmyckade gaturummet på Ringön och på några av fasaderna finns färgstarka väggmålningar (Se figur 23,25,26). De är målade av konstnärer som hyr lokaler på Ringön i ett konstprojekt finansierat av Göteborgsstad. Syftet med projektet var att skapa intresse för Ringön och på så sätt få fler kulturinriktade verksamheter att etablera sig där (Lundberg 2017). Längs Järnmalmsgatan finns även en handelsträdgård omgärdad av stängsel och flera små konstverk.

Flera av Ringöns gator kantas av stängsel och plank som ramar in verksamheter och håller obehöriga borta. Det begränsar framkomligheten i området och möjligheten till vattenkontakt. Både på insidan och utsidan av stängslen ligger grejer på hög och det ser stökigt och skräpigt ut. Vi hittade även spår av nedlagda industriella verksamheter som gammal räls och stålkonstruktioner. På håll skymtade vi hamnkranar som används i öns varvsverksamhet.

Exempel på objekt i utemiljön

Figur 23. Väggmålning på plank ger ett färgsprakande intryck (2018-02-24).

Figur 24. Väggmålning som sträcker sig över flera väggar (2018-02-22)

Figur 25. Stålkonstruktion som skapar föreställningar om tidigare industriell verksamhet (2018-02-24).

Figur 26. Väggmålning för blicken mot fasaden (2018-02-22).

Figur 27. Exempel på hur ditlagda möbler och material får stå kvar orörda i utemiljön (2018-02-22).

Figur 28. Ringöns småskaliga områden är centrerat kring Järnmalmsgatan markerat på kartan. Här finns konstverk, parker och andra utsmyckningar i utemiljön. Skala 1:20 000

Figur 29. Exempel på konstverk längs med Järnmalmsgatan (2018-02-22).

Figur 30. Hamnkranar ger ett storskaligt intryck samt insyn i varvsproduktionen (2018-02-22).

Figur 31. Exempel på material staplade på hög, vilket ger ett skräpigt intryck, och en inblick i nuvarande verksamheters materialanvändning. (2018-02-24).

Figur 32. Lämnings som gamla spår ger aningar om nedlagd industriell verksamhet. (2018-02-24).

Figur 33. Ytterligare ett exempel på material som lämnats och får stå kvar i utemiljön (2018-02-24).

RESULTAT

Grön- och blåstruktur

Ringön är ett område med stor andel hårdgjorda ytor och få grönytor (se figur 34). Två av gatorna, Ringögatan och Järnmalmsgatan har gatuträd som alla är storvuxna och som bidrar med såväl skugga som rumslighet till gaturummen. Pelarträdens placering på rad i mindre grupper ger intrycket av gröna fondväggar i det annars hårdgjorda industrilandskapet (se figur 35).

Ringöns södra sida ansluter till Göta älv men vattenkontakten är begränsad på grund av att marken närmast vattnet upptas av verksamheter. Det går alltså inte att promenera hela vägen längs vattnet (se figur 34) vilket är en målsättning som Göteborgs stad arbetar med i flera av de andra områdena i projektet Älvstaden (Göteborgs stad d, 2012).

Figur 34. Karta över Ringön med grönska utmarkerat i grönt. Icke-tillgänglig yta längs med strandpromenaden är markerad med roströd färg. (Skala 1:20 000 /A3).

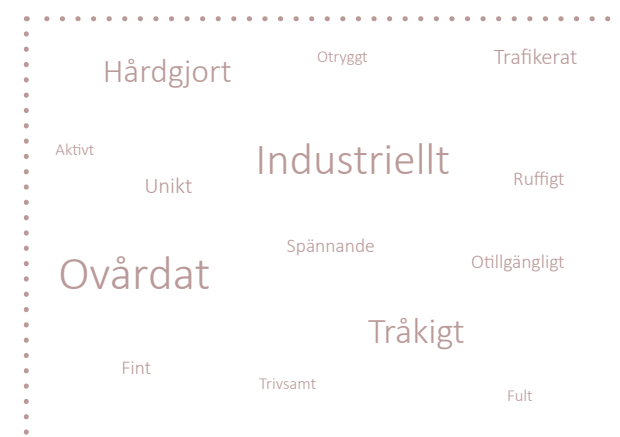

Figur 35. Grupper av pelarträd kantar Ringöns gator (2018-02-24)

Karaktär på den fysiska utemiljön enligt användarna

I enkätenundersökningen frågade vi efter tre ord som respondenterna tycker beskriver utomhusmiljön på Ringön. Vi har valt att kalla orden för karaktärsdrag (se figur 36). Sammanlagt besvarade 44 personer enkäten, ungefär hälften män, hälften kvinnor. Tillsammans genererade de många olika platsbeskrivande ord som vi sorterade i kategorier. Orden har olika laddning som kan variera beroende på vem som tolkar dem. Vissa av orden har en innebörd som är tydligt negativ, exempelvis tråkigt, fult, otryggt. Andra orden är tydligt positiva exempelvis spännande, fint och trivsamt. Vissa av orden är neutrala eller kan tolkas som både positiva och negativa. Oavsett vilken laddning orden kan tillskrivas så är de en del av Ringöns identitet och således underlag för gestaltungsarbetet.

Karaktärsdrag

Figur 36. Ord som uppkom när användarna beskrev utomhusmiljön på Ringön .

Vår reflektion kring den fysiska utemiljön

Det bildas en kontrast mellan de småskaliga inslagen längst med Järnmalmsgatan och de annars storskaliga, utbredda, trafikerade delarna av Ringön. Industriella lämningar, väggmålningar och andra konstverk bildar utspridda färgklickar som våra ögon drogs till under platsbesöken.

Hamnbassängerna skapar en visuell kontaktyta med Göta älv och Göteborg men tillgången till vattnet begränsas av staket och privat mark. Närvaron av vattnet tillsammans med namnet *Ringön* genererar känslan av att vara på en ö, trots att Ringön inte varit en ö sedan 1958. Parkernas grönska kontrasterar mot det annars hårdgjorda landskapet och bildar lugna oaser.

Brädor, tegelpannor, bildäck och annat som placerats i gaturummen blir en del av området och ger en inblick i de material som finns på ön och som används av verksamheter där. Gammal räls och stålställningar utgör ett historiskt lager som vittnar om tidigare användning i området, medan varvet och kranar påminner om att industriell verksamhet pågår än idag.

RESULTAT

3.2 Hur Ringön används

Här redogör vi för användningen av Ringöns utemiljö idag. I användningen inkluderar vi Ringöns dygnsrytm, rörelsemönster, användare och aktiviteter.

Figur 37. Majoriteten av respondenterna vistas året om i utomhusmiljön på Ringön.

Figur 38. Flest vistas utomhus kring lunchtid samt på morgonen och eftermiddagen. Detta kan bero på att Ringön är ett industriområde och att det är under dessa tider som människor rör sig till och från jobbet.

När vistas människor på Ringön?

Enkätundersökningen visar att majoriteten av de tillfrågade vistas i utomhusmiljön på Ringön under hela året (se figur 37) och framförallt på dagen mellan kl 8-17 (se figur 38). Det tror vi beror på att många av de tillfrågade jobbar på Ringön och således befinner sig där under vanliga arbetstider oavsett årstid. Ur enkätundersökningen framgår dock inte

vilken typ av vistelse de ägnar sig åt under vilken tid på dygnet eller året. Saltet har en ambition att Ringön ska leva många fler timmar på dygnet än vad det gör idag. Efter klockan 17 ser man ingen på gatorna (Saltet 2018-02-22).

Figur 39. Kartan är en sammanställning av de enkätfrågor som behandlar vistelse i utomhusmiljön på Ringön. Rörelsestråk är markerade med blå linje, platser där respondenterna vistas är markerade med orange ring. Texten ger information om varför de vistas på en specifik plats och/eller vad de brukar göra där. Skala 1:7500 (A3).

Rörelsestråk och vistelsezoner

I enkäten ställde vi följande frågor till respondenterna:

- Vilken eller vilka gator brukar du oftast gå längs?
- Vilken eller vilka platser brukar du vistas på när du är utomhus på Ringön?
- Varför på dessa platser? Vad gör du där?

Svaren på frågorna är sammanställda i kartan till höger (figur 39) som visar att de som vistas på nord-västra delen av Ringön gör det i samband med att de uträttar ärenden exempelvis åter lunch eller handlar. Flest enkäter fylldes i av gäster på restaurang Aldardo vilket förklarar varför den platsen utmärker sig som särskilt populär. De som vistas på syd-östra delen av Ringön ägnar sig i större utsträckning åt rekreationella aktiviteter som att sitta och titta ut över älven.

RESULTAT

Företag och verksamheter

Det finns cirka 800 företag på Ringön (Saltet på Ringön u.å.) som verkar inom en mängd olika branscher exempelvis varvsindustri, fordonsmekanik, konstnärliga och hantverksinriktade verksamheter, restauranger, butiker med mera. Företagen är viktiga för Ringöns identitet och utveckling enligt Göteborgs stad (Stadsutveckling Göteborg a 2018).

Det är inte sällan som Saltet får förfrågningar från människor som vill starta verksamhet på Ringön, alltifrån thai-boxning till keramik. Det finns enligt Saltet gott om lediga kvadratmeter, men alla fastighetsägare är inte intresserade av att hyra ut. Saltet lägger mycket tid på att få kontakt med fastighetsägare och övertala dem att hyra ut outnyttjade lokaler till nya verksamheter. Om fler företagare skulle våga satsa på att starta nya verksamheter på ön om tillgängligheten till området förbättrades tror Saltet (Saltet 2018-02-22).

Bland de senaste tillskotten av verksamheter till Ringön nämner Saltet Handelsträdgården och Container kitchen som tillåter människor att testa på restaurangbranschen under en veckas tid eller att testa ett nytt matkoncept (Saltet 2018-02-22). På Ringön finns fler företag vars affärsmetoder utmanar konventionella metoder. Ett exempel är klädmärket Atacac som av TEKO - Sveriges textil och modeföretag beskrivs som "...en stark innovatör som sätter en helt ny standard för framtidens modebusiness" (Teko 2017). Det gör de bland annat genom att förlägga hela produktionskedjan på Ringön och genom att tillämpa en dynamisk prissättning styrd av efterfrågan som ska minska svinn (Teko 2017).

Evenemang

Resultatet av enkätundersökningen ger inblick i hur de som befinner sig på Ringön under dagtid en vanlig vardag använder utomhusmiljön. Ur intervjun med Saltet framgår dock att det sker en hel del evenemang på ön under året som lockar besökare dit. Det största evenemanget är Ö-festen, ett årligt event som Saltet själva initierat och som hölls för första gången 2016. Inför festen kontaktade Saltet företag på ön med förfrågan om de ville vara med och anordna en stor loppis med musik, mat och feststämning. Ca 10-12 av företagen nappade på idén och tillsammans ordnade de en fest som lockade 7000 besökare till ön. Året därpå hade ryktet om succén spridit sig mellan företagen på ön och göteborgarna vilket resulterade i en uppslutning på 35 företag och 13000 besökare. Festen är enligt Saltet ett exempel på ett adderat temporärt tillägg till utemiljön som inte försummar områdets befintliga värden (Saltet 2018-02-22). Andra evenemang som skett på Ringön är ett så kallat "swap meet", en byt- och säljmarknad för fordonsentusiaster som lockade uppemot 5000 besökare (Saltet 2018-02-22).

Den digitala byrån Kokokaka anordnar kontinuerligt något som de kallar *F.A.T. market* där de bjuder in externa intressenter inom mode, design och teknik att visa upp sin verksamhet och sälja produkter (Saltet 2018-02-22)

Kontorskooperativet Kolgruvan bjuder ibland in verksamma på ön och utomstående till fester eller fika för att mötas och hitta nya samarbeten (Saltet 2018-02-22).

Vår reflektion kring användningen av utomhusmiljön

De som vistas i utomhusmiljön på Ringön är de anställda på företagen, människor som besöker verksamheterna på ön och evenemangsbesökare. I framtiden förväntas alla användargrupperna öka i antal. Vistelse sker framförallt dagtid och under evenemang men beroende på vilka verksamheter som etablerar sig på Ringön i framtiden kan tidspannet komma att inkludera även kvällar och nätter.

Vistelse för rekreation, sker framförallt vid vattnet och på Järnmalmsgatan. Människor rör sig framförallt på Ringvägen, men även på Järnmalmsgatan. Om Ringön får en hållplats för färjetrafik i anslutning till hamnbassängerna kommer fler människor att röra och uppehålla sig till vattnet och Järnmalmsgatan.

3.3 Ö-känslan och framtiden

Under intervjun med Saltet nämner de något som de kallar Ö-känslan vilket kan beskrivas som en känsla av samhörighet mellan de som arbetar på Ringön. Genom evenemang och tidningen Ö-posten, Ringöns egen tidning med artiklar om människorna och företagen på ön samt information om vad som händer i utvecklingsarbetet med Ringön, arbetar Saltet för att stärka Ö-känslan. Det handlar framförallt om att få det nya och det gamla att komma överens

och jobba ihop och hittills har deras arbete givit resultat (Saltet 2018-02-22). De beskriver med exempel hur företag på Ringön har samarbetat:

När man liksom kan hitta ett gammalt arbetsklädföretag som behöver hjälp med att fixa reflexer på deras overaller för att deras leverantör sket sig på dom, och då sitter dom nya mode-designerna som är superhypad, Atacac, och då fixar dom det. Och sen så syr Atacac Gotenius segel när dom behöver det. Vega ölbryggeri gör en porter med ett kaffeföretag. (Saltet 2018-02-22)

Vidare menar Saltet att det finns en särskild mentalitet på Ringön att det är inte så noga. De pekar på tendensen att dumpa överblivet material, bilvrak med mera i gaturummet eller stängsla in mark som egentligen tillhör allmänheten. Det är beteenden som egentligen inte är tillåtna men som accepteras på Ringön. En del av tjusningen med Ringön menar Saltet, är att det är "*ett uns outlaw*" (Saltet 2018-02-22).

Saltet trycker på vikten av varsamhet i förändringsarbetet av Ringön. Många som besöker området exempelvis under Ö-festen tycker att det är miljön som den är idag som är fantastisk och det finns en risk, särskilt när utomstående utan förankring i ön kommer dit och vill göra något fräckt, att det som var fräckt från början går förlorat. När Saltet var nya på ön var de själva nära att gå i den fällan. De hade en idé om att måla hela Järnmalmsgatan gul och var långt framme i processen innan de slutligen avbläste idén. Att måla Järnmalmsgatan gul hade varit att börja bakvänt menar de (Saltet 2018-02-22).

RESULTAT

3.4 Ett fönster för utveckling

Saltet beskriver den utvecklingsfas som Ringön just nu befinner sig i som ett fönster, en tidsbegränsad möjlighet att skapa mervärde på Ringön. Under intervjun framhöll de vikten av att låta företagen och verksamheterna stå i fokus i utvecklingen av Ringön. För att befintliga företag ska kunna stanna kvar och nya flytta dit krävs att hyrorna förblir låga. Det uppnås genom att låta befintliga byggnader stå kvar snarare än att riva och bygga nytt. Särskilt bostäder tenderar att driva upp hyrorna och därför har Saltet drivit igenom en bestämmelse som säger att fastighetsägarna inte får bygga bostäder på Ringön förrän om minst 24 år (Saltet 2018-02-22). Fönstret kan alltså stängas om 24 år.

För att Ringön på sikt ska skonas från rivning och ny bebyggelse krävs enligt Saltet att det fylls på med mer innehåll. De beskriver vilken typ av verksamheter de gärna ser på Ringön, men poängterar att de inte bestämmer vilka som får komma till området:

...fyll på, med en annan typ av utåtvänd verksamhet. Som gärna får vara mer kvinnor, yngre, men i huvudsak något annat. Det behöver inte handla om plåt och stål men det får gärna vara hantverksbaserat för det passar lokalerna här väldigt bra till. Sen bestämmer inte vi vilka som får komma hit. (Saltet 2018-02-22)

Tillgängligheten

Tillgängligheten till Ringön är ett problem och det handlar dels om geografisk tillgänglighet men också tillgänglighet kopplat till öppettider. Ambitionen är att Ringön ska leva många fler timmar om dygnet än det gör idag. Efter kl 17 är det endast hobbygaragen som fortfarande håller igång och det beror delvis på att rådande detaljplan för Ringön, som är en industriplan från 1985, endast tillåter restauranger att ha öppet mellan kl 11-14 (Widenheim 2017). En ny detaljplan som tillåter mer generösa öppettider är på gång men kan komma att dröja flera år (Saltet 2018-02-22).

Vidare menar Saltet att för att fler restauranger och utåtriktade verksamheter ska vilja och kunna öppna på Ringön måste det vara enkelt för människor att komma dit. Området ligger väldigt centralt, bara 5 minuter med spårvagn från centralstationen eller en kort cykeltur men det mentala avståndet är desto längre hävdar de, särskilt under vinterhalvåret då det ofta blåser och regnar i Göteborg. Därför jobbar de för bättre kommunikationer till Ringön och förhoppningen är att få färjetrafik dit (Saltet 2018-02-22).

3.5 Slutsats: Ringöns identitet

Här redovisar vi vår skildring av Ringöns identitet utifrån de fyra beståndsdelar av platsidentitet vi presenterade på sida 12.

Fysisk struktur och sammanhang

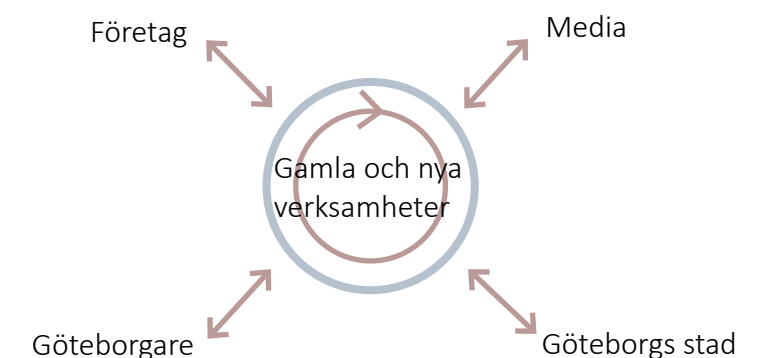
Utemiljön har en tydlig identitet för att citera användarna själva: industriellt, ovårdat, tråkigt och hårdgjort. De objekt som hittas i utemiljön ger inslag av färg och detaljer samt ger insyn i några av de verksamheter som verkar eller har verkat i området. Det bildas en kontrast i mötet mellan mindre och större verksamheter, där de småskaliga inslagen möter de storskaliga, utbredda delarna av Ringön med transport i fokus.

Användning

Utemiljön används framförallt som transportsträcka och under evenemang, men mer sällan i vardagen. Evenemang som Ö-festen, drar besökare till Ringön och ger insyn i verksamheterna.

Identiteten formas till stor del av verksamheterna och av dem som arbetar där. Det finns ett tydligt *vi* på Ringön, en kärna som utgörs av verksamheterna: de gamla och de nya. Det finns en tillåtande attityd och en samarbetskultur mellan

verksamheterna. Vidare finns det ett intresse utifrån för detta *vi*, en nyfikenhet från media och från människor som inte har egen anknytning till Ringön men som besöker området under evenemang etcetera. *Vi*et är öppna och inbjudande mot dem som intresserar sig för Ringön så länge de inte utgör ett hot mot deras egna verksamheter. De vill verka utåt och förmedla sina verksamheter till omvärlden.

Figur 40. Illustration som visar på hur verksamheterna på Ringön bildar en kärna inom vilken de samarbetar och kommunicerar med varandra men också med omvärlden.

Betydelse

Det finns en känsla som säger att "det är inte så noga", vilken går långt tillbaka i tiden och tillåter att utemiljön används på ett sätt som inte accepteras på många andra ställen. Denna känsla utgör en del av Ringöns identitet.

Karaktärsdrag som spännande, unikt och aktivt (baserat på enkäten) tolkar vi till detaljrikedomen kring Järnmalmsgatan, samt till de människor som är verksamma på Ringön.

RESULTAT

Processer och maktstrukturer

Mycket av det som vi baserar Ringöns identitet på är nya värden som kan förändras. En del av Ringöns identitet består just i dess föränderlighet.

Vi ser Ringön som en plats som befinner sig i en förändringsprocess, som drivs ganska hårt framåt av de krafter som driver utvecklingen på Ringön (Saltet, verksamheterna och Göteborgs stad) i syfte att hinna uppnå mervärde innan det är försent, innan fönstret stänger sig och möjligheten passerat. Denna förändringsprocess genererar lustfylldhet, men också oro hos de som berörs av den. Det finns en vilja att utveckla området, men samtidigt en oro över vad det kan innebära för området kopplat till gentrifiering.

Det föränderliga i Ringöns identitet finns också i flera av företagen på ön vars affärsidéer ifrågasätter och utmanar konventionella metoder. Som till exempel i klädmärket Atacac, som förlägger hela produktionskedjan på Ringön och tillämpar en dynamisk prissättning styrd av efterfrågan för att minska svinn. Denna tendens finns också i den planeringsstrategi för Ringön som Saltet med stöd av Göteborgs stad driver.

Ringön är alltså en plats som har förändrats mycket under åren och av allt att döma kommer att fortsätta göra det. Vad det hela kommer att mynna ut i är det ingen som vet, även om Saltet har en vision om vad de skulle vilja att det blev av Ringön, men visionen i sig är även den föränderlig.

3.6 Val av plats

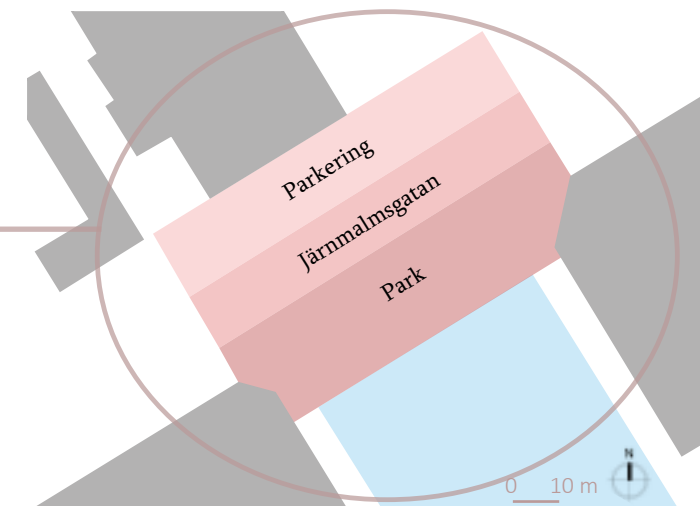
Det gäller att vara varsam att som utomstående göra ingrepp i ett område. Med hänsyn till detta bestämde vi oss för att omgestaltningen främst skulle baseras på tillägg, vilket ledde oss till en plats som hade många bestandsdelar att utgå från. Vi valde därav en av de befintliga rekreationsplatserna som används som sådan (se figur 41).

Platsen innehåller även många av de fysiska objekt vi identifierade i avsnitt 3.1. Till exempel räls och väggmålningar samt hade utblick mot aktiv industriell verksamhet. Dessutom ansluter platsen till Göta älv, vilket gör att den i framtiden kan ha betydelse som knutpunkt om områdena längs med älven öppnas upp till kajstråk, eller om det tillkommer ett färgeläge i anslutning till hamnbassängerna.

Det valda arbetsområdet inkluderar en befintlig park med fullvuxen grönska, transportvägen Järnmalmsgatan och en parkeringsyta (Se figur 42).

Figur 41. Den valda platsens läge på Ringön. Skala 1:20 000 (A3)

Figur 42. Gestaltungsområdets innehåll. Skala 1:1600 (A3).

Fasaderna runt arbetsområdet pryds av väggmålningar varav vissa täcker hela sidor av husväggarna (se figur 44-46). Det finns tre aktiva verksamheter i byggnaderna som angränsar till arbetsområdet. De utgörs av en nyöppnad konsthall, en båtklubb och en tillverkare av trätjära som bedrivit verksamhet på Ringön sen 70-talet. Det är tre verksamheter med olika inriktning och som funnits på platsen olika länge. Både konsthallen och båtklubben är utåtriktade verksamheter. Den nordligaste byggnaden som angränsar till arbetsområdet står idag tom.

Vi har låtit husfasaderna och Göta älv bestämma områdesgränsen (se figur 43), för att låta väggarna med målningarskapa ett större rum.

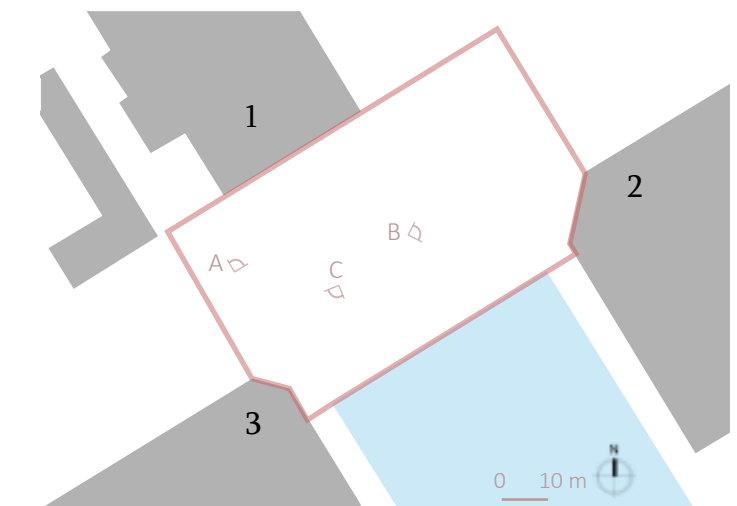
Figur 44. Fasad 1, där lokalen för tillfället står tom (2018-03-20).

Figur 45. Fasad 2 tillhör ett båtklubb som har fritidsbåtar liggande längs bryggor i hamnbassängen (2018-03-20).

Figur 46. Fasad 3 pryder byggnaden i vilken det finns en konsthall och en trätjära-producent (2018-03-20).

Figur 43. Områdesgränsen för gestaltningen definieras av omkringliggande fasader och vattnet. Siffrorna 1-3 refererar till figur 44-46 till ovan och A-C visar fotovinklar. Skala 1:1600 (A3).

RESULTAT

3.7 Inventering och analys

I detta kapitel presenteras arbetsområdets innehåll. Vi beskriver vilka material som finns där idag, ljusförhållanden dagtid och kvällstid, platsens förutsättningar för vistelse samt barriärer och siktlinjer inom området.

Grönska och markmaterial

Inom arbetsområdet finns flera stora träd. En rad med sex popplar markerar gränsen mellan parken och Järnmalmsgatan. Fem vårtbjörkar, en hängpil, ett päronträd, ett hagtorn, en liten alm och tunna buskage av fläder bygger upp parkens inre gröstruktur. Träden bidrar till skugga och rumslighet och majoriteten av dem är i dagsläget friska. Då de flesta träden är pionjärträd med en del år på nacken, bör de på längre sikt ersättas med nya. Buskarna är glesa och ser ut att må dåligt. Markskiktet utgörs till större delen av gräs och asfalt med en träbrygga närmast hamnbassängen och två grusgångar. Kanten av grusgångarna och gränsen till Järnmalmsgatan är markerade med kansten av granit.

Figur 47. Möte mellan områdets två mest förekommande markmaterial; gräs och asfalt. Smal kantsten i granit (2018-03-20).

Figur 48. Inventeringskarta Skala 1:500 (A3)

Figur 49. Befintliga träd är storvuxna och dess kronor bidrar till skugga. Här pionjärträden vårtbjörk i förgrunden och poppel i bakgrunden intill vägen (2018-03-20).

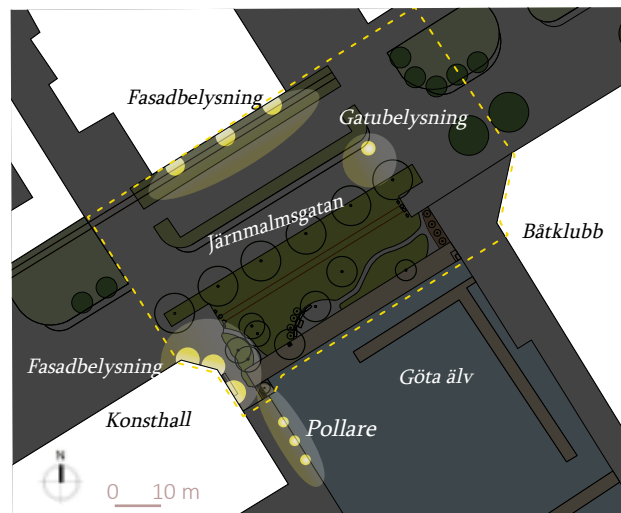
Figur 50. Hängpil i parken vars grenar sträcker sig mot älven (2018-03-20).

RESULTAT

Ljuskällor

Det finns varken belysning i parken eller längst med den del av Järnmalmsgatan som ansluter till parken. Det ljus som når parken kommer ifrån enstaka armaturer på omgivande fasader, pollare på bryggorna med fritidsbåtar (Se figur 53). Detta ger ett mörkt och läskigt intryck för besökare av platsen. Belysning bör därför tillföras i parkdelen och längs med Järnmalmsgatan.

Figur 51. Skala 1:1600 (A3). Ljuskällor i området.

Figur 52 Belysning finns främst på kringliggande husfasader. Här intill Konsthallens entré (2018-03-19).

Figur 53. Tre pollare på bryggan utanför konsthallen ger ljus till parken (2018-03-19).

Sittplatser

Det finns idag för få sitttytor i varierande sollägg. Därför bör fler sittplatser tillföras. Fyra fasta bänkar med tillhörande bord utgör tillsammans med två portabla stolar platsens enda sitttytor. Bänkarna med bord är ruttna och bör ersättas.

Figur 54: Sittplats med bänkar, bord och papperskorgar är i dåligt skick (2018-03-20)

Figur 55. Två portabla stolar med bord på bryggan (2018-03-20).

Järnvägsspår

Gamla spårvägar sträcker sig parallellt med Järnmalmsgatan genom parken samt genom parkeringsytan i norra delen av området. De är typiska för hela Ringön och ger besökaren en aning om tidigare industriell verksamhet. Därför bör de vara kvar vid omgestaltning.

Figur 56. Räls som löper genom parken (2018-03-20).

Figur 57. Räls intill parkeringen (2018-02-24).

Topografi

Området är plant med en svag lutning ned mot Göta älv. Höjdskillnaden från bryggan till vattnet är 1.5 meter, vilket är för högt för att ta bort staketet och tillgängliggöra vattnet.

Figur 58. Norra parkeringen. Svag sidolutning mot Järnmalmsgatan (2018-02-24).

Figur 59. Inga större lutningar från Järnmalmsgatan till parken (2018-03-20).

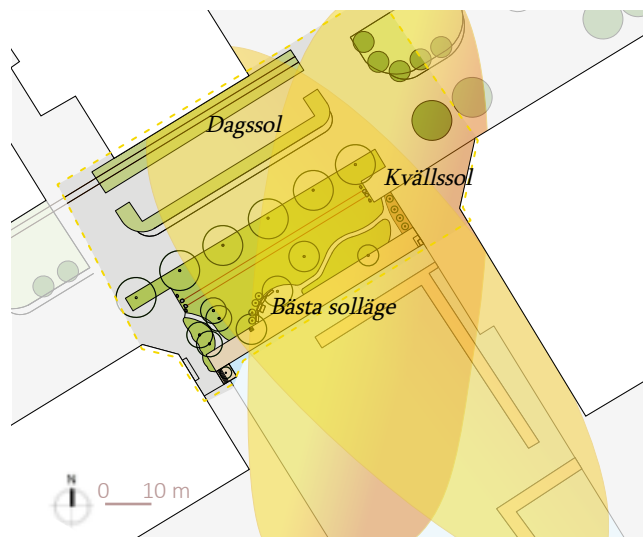
Figur 60. Höjdskillnaden från bryggan till vattnet är idag för hög för att skapa fysisk vattenkontakt (2018-03-20).

RESULTAT

Solförhållanden

Den skugga som träden ger samt de varierande sollägena (se figur 61). Mest skugga är det intill konsthallens entré, medan bryggan har bästa solläge, vilket bör utnyttjas på bättre sätt. Till exempel genom att addera sittplatser där.

Figur 61. Skala 1:1600 (A3). Hur solen förhåller sig inom området.

Figur 62. Bryggan är en öppen och solig plats att njuta av utsikten från, vilket är en tillgång som bör utnyttjas (2018-03-20).

Barriärer

Trädraden av popplar längs med Järnmalmmsgatan markerar var parken börjar. Järnmalmmsgatan och parkeringsytan på motsatt sida upplevs inte som en del av parken. Stängsel och låsta grindar håller obehöriga borta från hamnbassängens sidor där båtklubben och Claessons trätjära bedriver sina verksamheter (Se inventeringskarta, figur 48 s.28). Bryggan i parken blir därmed allmänhetens enda kontaktyta med vattnet och hamnbassängen, vilket gör den till en viktig plats. Träräcket utgör en barriär som skapar distans till vattnet men möjliggör att man kan luta sig ut över bryggans kant och titta ner i vattnet. Bryggräcket fortsätter mot konsthallens entré, vilket stör rörelseflödet vid entrézonen (se figur 64). I parkens entrézoner finns ett fåtal parkeringsplatser som skapar en fysisk såväl som visuell barriär.

Figur 63. Stängsel och låsta grindar kantar delar av parken och hindrar framkomligheten (2018-02-24)

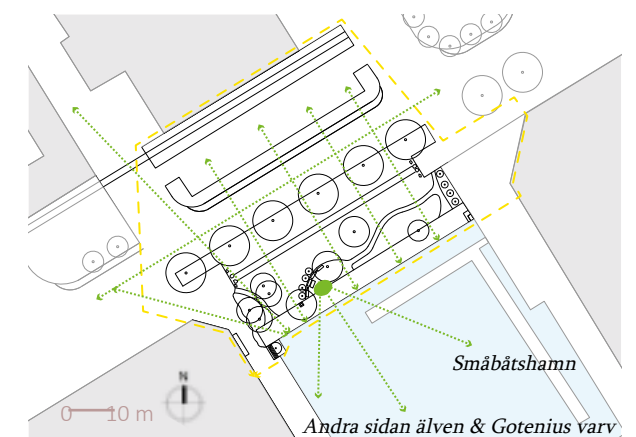
Figur 64. Räcket bildar en konstig barriär mellan bryggan och entrén till Järnhallen och bör öppnas upp (2018-03-20)

Figur 65. Räcket och höjdskillnaden mellan bryggan och vattenytan utgör en barriär mot vattnet. (2018-03-20)

Siktlinjer

Den mest storslagna utblicken fås från bryggan ut mot Älven och småbåtshamnen med förbipasserande fartyg och lyftkranar skymtandes i bakgrunden. Den som passerar parken på Järnmalmmsgatan skymtar vattnet och bryggan mellan trädradens stammar. Träden i parken är högresta vilket ger god sikt inom och genom parken. Det hängande pilträdet med sin låga utbredda krona skymmer sikten mot Älven.

Figur 66. Skala 1:1600 (A3). På kartan är siktlinjer utmarkerade med grönt.

Figur 67. Siktlinje från bryggan ut över hamnbassängen. Längst ut vid lyftkranarna ligger Göteborgs sista båtvarv Gotenius varv (2018-02-24)

RESULTAT

3.8 Program

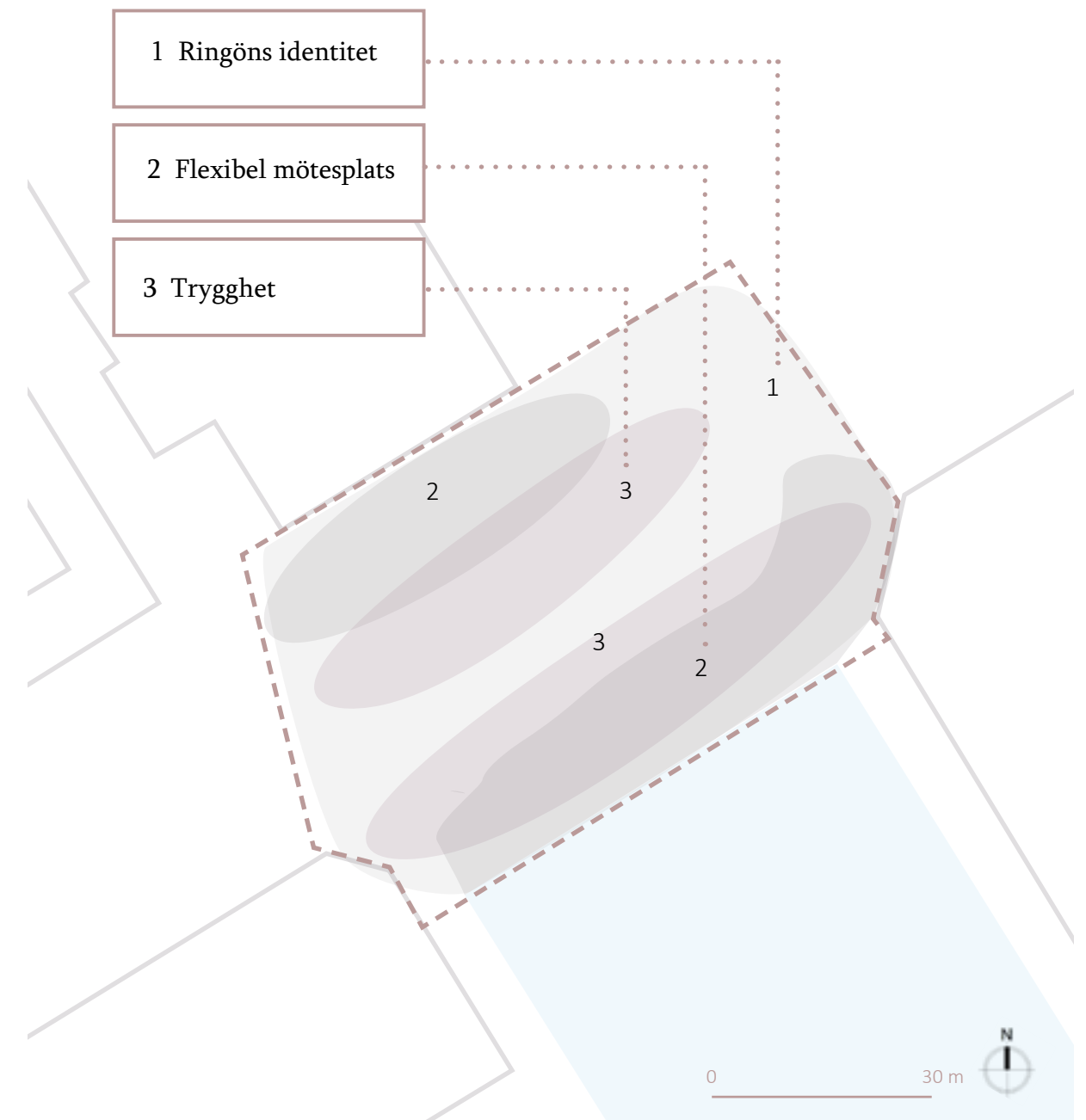
Användarnas gemensamma utrymme är gaturummet men utemiljön på Ringön erbjuder idag få möjligheter för vistelse. Därför är vårt förslag en plats där människor, som av olika anledningar befinner sig på Ringön, kan mötas. En plats dit verksamma går efter att ha tänkt "*undrar vad som händer i parken, jag går dit och kollar*". En plats dit människor utan egen koppling till Ringön kan gå och få inblick i vad som händer på Ringön. En plats som kan fungera som en resurs vid evenemang.

I formuleringen av gestaltningsprogrammet har vi kombinerat vår slutsats kring Ringöns platsidentitet med platsens förutsättningar och möjligheter. Det har resulterat i tre övergripande programpunkter med sju underliggande förtydligande punkter (se figur 68).

Programpunkter

- 1. Framhäva Ringöns identitet**
  - *genom att utgå från och återanvända fysiska beståndsdelar på platsen*
  - *genom att använda lokala material från verksamheterna på ön*
  - *genom att framhäva Ringöns karaktärsdrag.*
- 2. Utveckla en flexibel mötesplats för fötetag, verksamma och besökare**
  - *där användare ges möjlighet att påverka platsens utformning och funktion*
  - *med olika typer av sittplatser och vistelsezoner i varierade sollägen*
  - *med förutsättningar för mångsidig användning, vid vardagligt bruk såväl som vid evenemang*
- 3. Stärka tryggheten på platsen**
  - *genom att tillföra belysning*
  - *genom rumslig avskärmning*

Figur 68. Programpunkter

Figur 69. Programkarta som visar var i parken som de olika programpunkterna realiserats i förslaget. Skala 1:800 (A3).

RESULTAT

3.9 Förslaget: Häng på Ringön

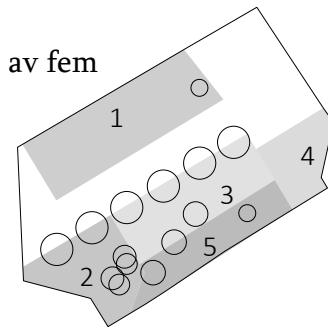

Figur 70. Parkeringen är en social plats som genom sitt möblemang och placering utstrålar tillfällighet. Under evenemang kan foodtrucks parkera där.

På denna sida ges en översiktlig bild av gestaltungsforlaget. För att ta del av förslaget i sin helhet, se dokument "Häng på Ringön".

Förslaget är uppbyggt av fem olika rum:

1. Parkeringen
2. Entrén
3. Öppna ytan
4. Hängytan
5. Bryggan

Figur 72. De fem rummens position i parken

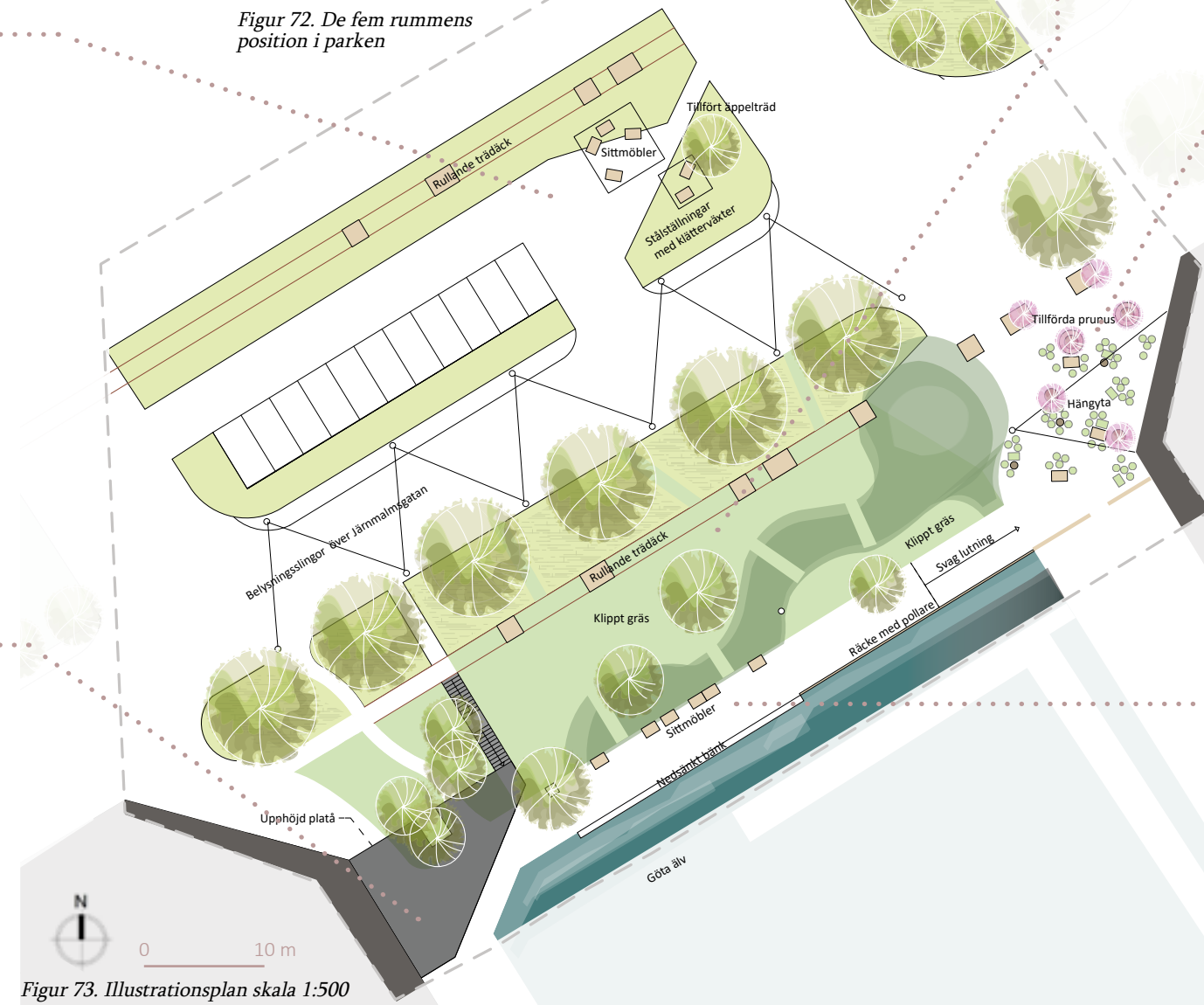
Figur 74. Öppna ytan ligger i parkens hjärta och består av små gräsplattor omslutna av buskar och ängsvegetation. På rälsen som sträcker sig genom hela ytan finns rullande trädäck att sitta, ligga eller leka på.

Figur 75. Hängytan är parkens mest sociala rum, med tillgång till pingisbord, grill och många sittplatser. Möblemanget är tillverkade av material från Ringön exempelvis gamla lastpallar och oljefat.

Figur 71. Entrén är porten till parken och även till konsthallen. Betong och asfalt samspelar med Ringöns karaktär och skapar en effektiv passage ut mot det öppna vattnet. I taket på platån kan ljuskonstnärer bjudas in att visa upp sin konst.

Figur 73. Illustrationsplan skala 1:500

Figur 76. Bryggan bevaras i stort som den är, men öppnas upp mot vattnet genom en nedsänkt bänk. Sittplatser adderas på bryggan i bästa solläget. Buskar ramar in platsen och ger skydd i ryggen.

RESULTAT

Programpunkt 1

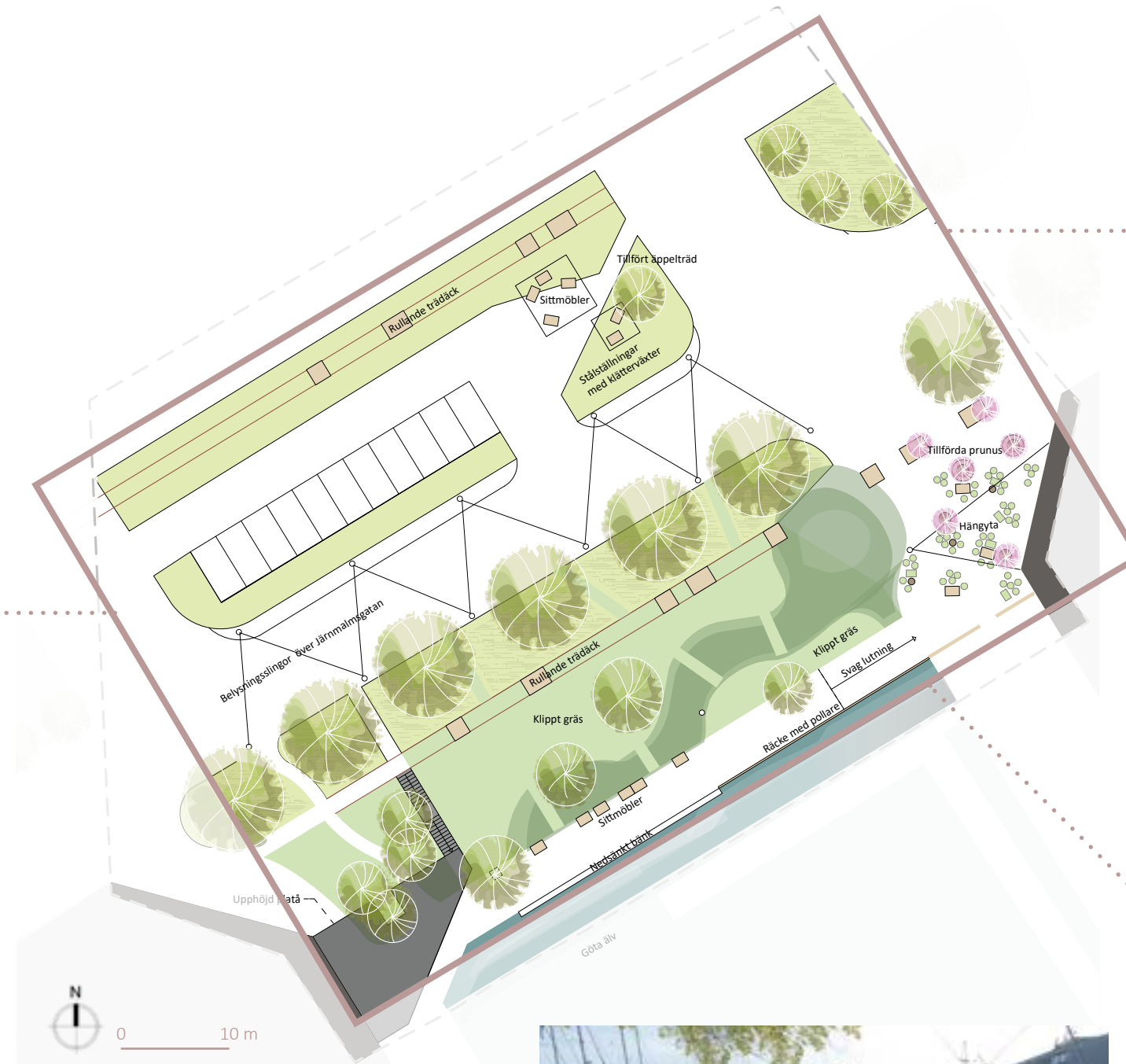
Här redovisar vi hur förslaget kopplar till programpunkt 1: Framhäva Ringöns identitet. Denna programpunkt har realiserats på olika ställen över hela parken.

- Genom att använda lokala material från verksamheterna på ön.

Parken inreds med möbler gjorda av restmaterial från indutripoduktionen på Ringön; oljefat, lastpallar, däck. Andra resurser som finns på ön är trä, stål, betong vilka används till trädäcken, stålkuber (se figur 82), platån och dess räcken.

Figur 82. Alla tillägg på parkeringsytan har tillverkats på Ringön eller består av material som använts i den lokala indutripoduktionen. Här: Transparenta rum kan bildas av stålkuber där lastpallar kan placeras för sitttyror.

Figur 83. Illustrationsplan skala 1:500

Figur 84. Informell gångstig framklippt ur ängsvegetationen. Rälsen är en av parkens befintliga strukturer som bevarats i förslaget.

- Genom att utgå från och återanvända fysiska beståndsdelar på platsen

Istället för att förändra hela platsen har vi valt att bevara parkens befintliga struktur så att den fortfarande ska kännas som samma plats. Istället adderas tillägg som berikar det som redan finns på platsen.

Befintliga strukturer som bevaras är rälsen, alla befintliga träd och bryggan. Buskplanteringen följer formen som den grusgång som finns där idag. Buskplanteringen ger platsen rumsliga kvaliteter utan att påverka framkomligheten då det finns alternativa vägar att välja.

- Genom att framhäva Ringöns karaktärsdrag

I arbetet med att framhäva Ringöns karaktärsdrag har karaktärsorden från enkätundersökningen använts. Karaktärsdrag som framhävs är:

Industriellt - genom bevarande av industriella lämningar och i materialval; stål, betong, gallerdurk.

Hårdgjort - genom kontrastverkan då parken är mycket grön jämfört med resten av Ringön och genom platån.

Ovårdat - Ringön har en mentalitet som säger att "det är inte så noga" och det tillämpas i parken genom friväxande växtmaterial, enkla flyttbara möbler och informella gångstigar.

RESULTAT

Programpunkt 2

Här redovisar vi hur förslaget kopplar till programpunkt 2: Utveckla en flexibel mötesplats för företag, verksamma och besökare.

- Där användare ges möjlighet att påverka platsens utformning och funktion.

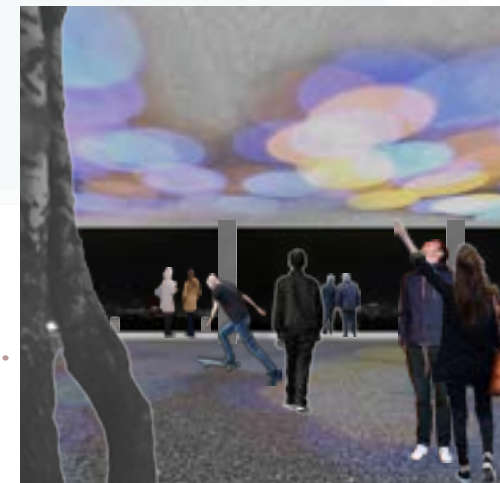
I vistelseytan finns perenner planterade i gamla oljefat. Att plantera växter i kärl på detta sätt är inte den mest hållbara lösningen men det är ett medvetet val. Växtkärlen i kombination med det flyttbara enkla möblemanget signalerar tillfällighet vilket uppmuntrar användarna att göra egna förändringar där. En sådan förändringsåtgärd skulle exempelvis kunna ske i samband med ett evenemang.

Figur 77. Flyttbara möbler och planteringskärl tillverkade av restmaterial från industriproduktionen skapar en känsla av tillfällighet. Det ger en signal till användarna att platsen är öppen för förändringar.

Figur 78. Illustrationsplan skala 1:500

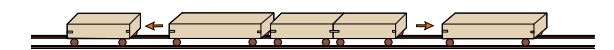

Figur 79. Platan är ett av parkens multifunktionella tillägg.

- Med olika typer av sittplatser och vistelsezoner i varierade sollägen

Med förslaget blir sittmöjligheterna i parken fler. Möblemanget som mestadels består av lastpallar, däck och oljefat omgjorda till sittytor skiljer sig från traditionella sittmöbler. Alla platserna markerade på planen innehåller sittmöjligheter av olika slag och i olika sollägen.

Rullande trädäck kan flyttas efter sol- och skuggförhållanden och utgör ett lekfullt inslag i parken tillsammans med den nedsänkta bänken vid bryggan.

Figur 80. Principskiss flexibel trämodul.

Figur 81. Sittplatser i soligt läge längs med bryggan.

- Med förutsättningar för mångsidig användning, vid vardagligt bruk såväl som vid evenemang.

De rullande trädäcken kan föras ihop så att de bildar större enheter. Då kan de användas exempelvis som scen eller utställningsyta.

Platan är ett multifunktionellt på så sätt att den fungerar som både regnskydd och som utkikspunkt beroende på vart man står. Taket kan användas för ljusinstallationer eller andra konstprojekt.

RESULTAT

Programpunkt 3

Här redovisar vi hur förslaget kopplar till programpunkt 3: Stärka tryggheten på platsen. Denna punkt handlar framförallt om att stärka den upplevda tryggheten.

- Genom att tillföra belysning

En stor variation av belysning tillförs parken och skapar förutsättningar för vistelse där fler timmar om dygnet.

Belysningsslingor sätts upp över Järnmalmegatan och bidrar till att binda ihop parken och parkeringen samt markerar för fordon att här händer det någonting.

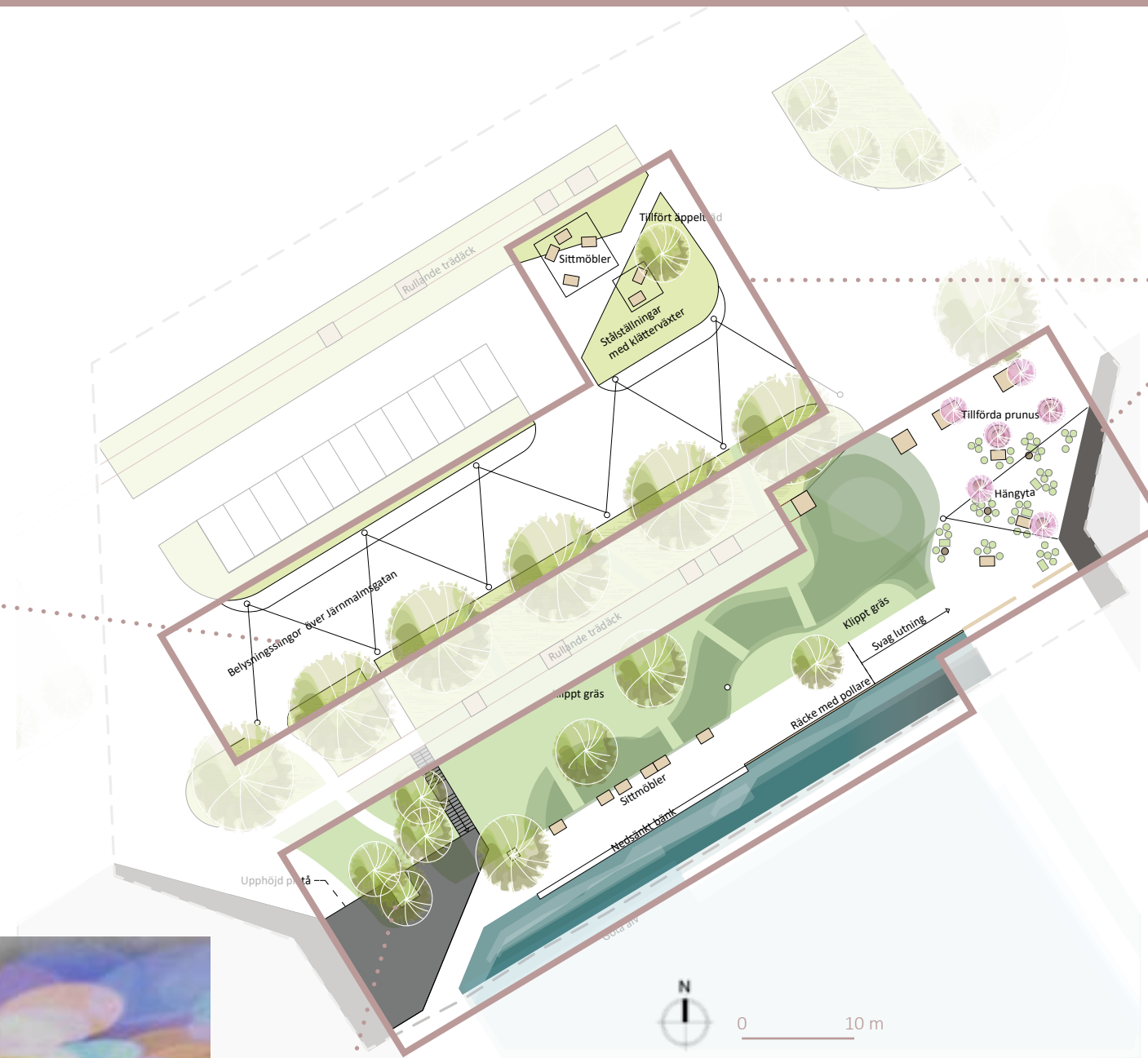
På bryggan tillförs pollare och integrerad belysning i räcket.

Figur 85. Färglad belysning ökar mysfaktorn kvällstid i Vistelseytan.

Figur 86. Exempel på hur platån kan användas till ljuskonst.

Figur 87. Illustrationsplan skala 1:500

- Genom rumslig avgränsning

Parken är rik på mindre rum, skapade av såväl växter som byggda beståndsdelar.

Platåns tak skapar en tydlig rumslig effekt som kontrasterar mot hamnbassängens öppenhet.

Kuberna transparenta väggar skapar också en slags rumslighet som förstärks av klättrande humle.

Buskaget delar in parken i mindre rumsligheter och ger skydd i ryggen för dem som väljer att slå sig ner invid det.

Figur 88. Passagen mellan trädstammar in under platån är parkens starkaste rumsliga beståndsdel.

Figur 89. Buskplanteringen är framskapande då den ger skydd i ryggen och reducerar vind.

The background of the slide is a dark purple-grey color. It is decorated with several torn, layered pieces of paper. On the left side, there is a piece of paper with a yellow and brown pattern, possibly a sketch of a mechanical part. On the right side, there is a piece of paper with a red and blue pattern, and another with a yellow and black pattern. The title 'REFLEKTION AV SKISSPROCESS' is centered in a white, sans-serif font within a white rectangular border.

REFLEKTION AV SKISSPROCESS

I det här kapitlet reflekterar vi kring vår sissmetod samt redovisar och reflekterar kring delar av den skissprocess som ledde fram till förslaget.

REFLEKTION AV SKISSPROCESS

4.1 Skissprocessen

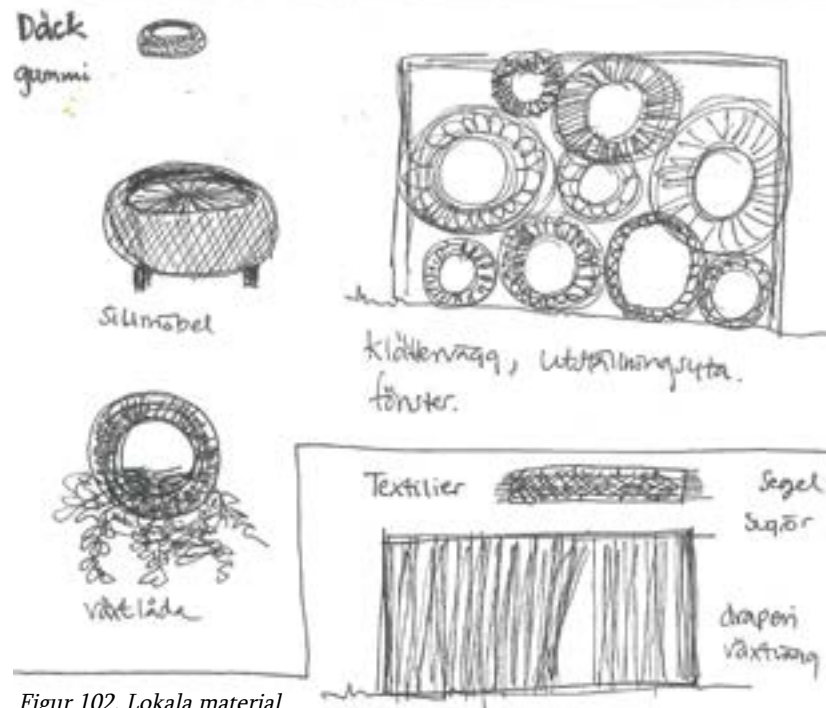
Skissövningarna som vi gjorde för att komma igång med skissprocessen kändes till en början meningslösa. Vi upplevde tidskisserna som substanslösa och svåra att bygga vidare på. Även nu när förslaget är färdigt har vi svårigheter att hitta kopplingar till tidskisserna. En av tankarna med dem var att hitta ett koncept för gestaltningen. Exempel på sådana som vi diskuterade var *nätverk* som baseras på samarbetskulturen på Ringön i kombination med de karaktäristiska stängslen. Ett annat var *vegetationen tar över* inspirerat av andra projekt där industriområden omvandlats till parker. I takt med att våra programpunkter växte fram insåg vi att vi inte behövde ett grafiskt tydligt koncept utan att målsättningen att framhäva Ringöns identitet gav tillräcklig ledning.

På de kommande sidorna redovisar vi delar av den skissprocess som ledde fram till förslaget. Varje sida behandlar en av de övergripande programpunkterna med tillhörande underliggande punkter.

REFLEKTION AV SKISSPROCESS

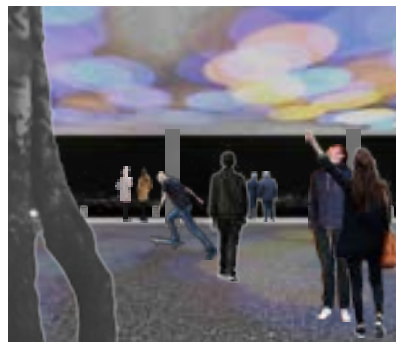
Använda lokala material från verksamheterna på ön

Idégenereringen på denna punkt har innefattat mycket inspirationssökande på webbtjänsterna Pinterest och Google. Vi har sökt inspiration och skissat på de material som vi genom Saltet vet finns att tillgå på Ringön, exempelvis däck.

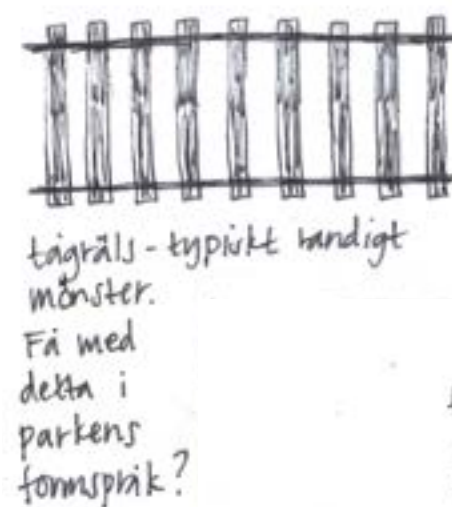
Figur 102. Lokala material

I idéarbetet har vi också undersökt möjligheterna att utnyttja den kompetens som finns på Ringön. Det har givit upphov till en serie skisser i vilka vi undersökt hur kopplingen mellan konsthallen och parken kan stärkas vilket resulterade i platån.

Figur 103. Koppling till konsthallen

Återanvända fysiska beståndsdelar & strukturer

Figur 104. Rälsen

Att rälsen ska bevaras fastställdes tidigt i arbetsprocessen men vi har diskuterat och skissat mycket kring hur rälsen kan utvecklas.

Figur 105. Rälsen

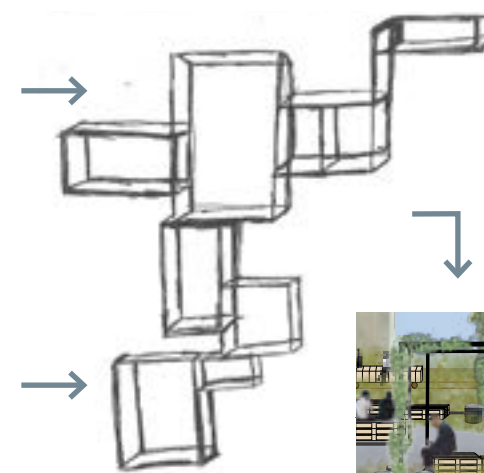
Stålkuberna är ett nytt tillägg i parken men som grundar sig på formen av en befintlig stålställning i närheten. Idén om stålkuberna växte fram successivt. Formspråket kommer dels från tidiga skisser i vilka vi fokuserade på mönster och form, och dels från befintliga strukturer på Ringön.

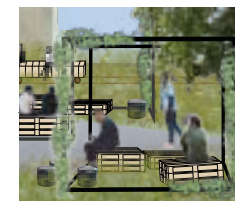
Figur 106. Timskiss utifrån rivna lappar.

Figur 107. Befintlig struktur (2018-02-24).

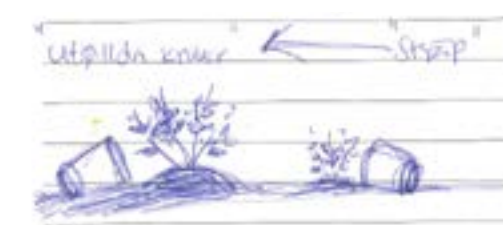

Figur 108. Formspråk

Figur 109. Stålkuberna

Framhäva Ringöns karaktärsdrag

Figur 110. Designa för ovårdad karaktär

Skisserna undersöker olika sätt att ge uttryck för Ringöns ovårdade karaktärsdrag i gestaltningen, här med växter i fokus.

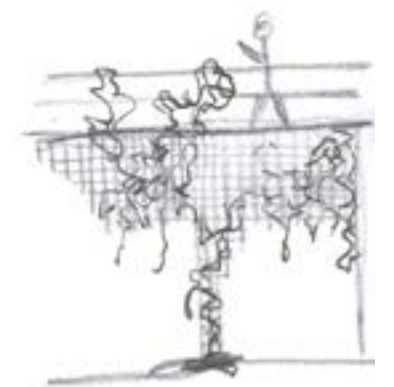

Figur 111. Designa för industri- och ovårdad karaktär

Att låta vegetationen ta över är ett angreppssätt vi sett i flera andra omvandlingsprojekt av industrimiljöer och som vi inspirerats av. I förslaget tar det sig uttryck i form av klätterväxter och ängsvegetation.

Figur 112. Vegetationen tar över

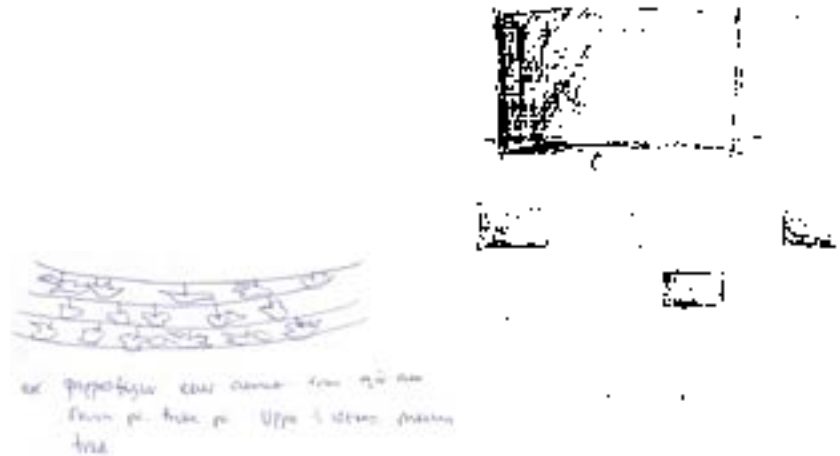
Figur 113. Vegetationen tar över

REFLEKTION AV SKISSPROCESS

Användarnas möjligheter att påverka platsens utformning och funktion

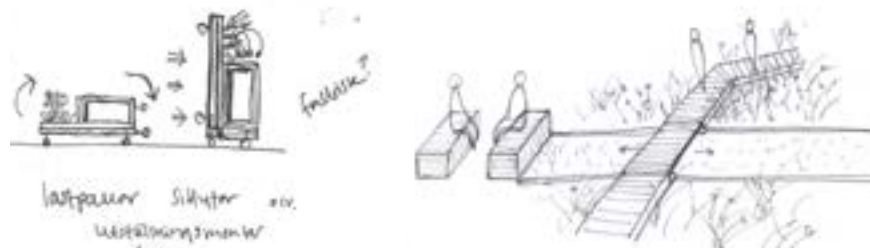
Idégenereringen kring denna punkten har kretsat kring interaktiva beståndsdelar. Den första skissen vi gjorde på temat var skissen till höger föreställande en stor bildskärm som besökare kan koppla upp sig mot. Andra idéer har inkluderat tillfälliga tillägg som pappersfåglarna nedan på vilka besökare kan skriva meddelanden

Figur 90. Interaktiv beståndsdel

Figur 91. Interaktiv beståndsdel

Idén om rörliga objekt på rälsen kom också tidigt och har följt med oss genom hela projektet. Idén har givit upphov till frågor kring säkerhet. Var går gränsen för vad som är säkert och gäller det även en plats som Ringön med dess "det är inte så noga"-mentalitet?

Figur 92. Interaktiv beståndsdel

Figur 93. Interaktiv beståndsdel

Olika typer av sittplatser och vistelsezoner i varierade sollägen

Figur 94. Sittplatser

Få av sittplatserna i parken, med undantag för den nedsänkta bänken på bryggan, är permanenta. I skiss har vi undersökt mer fasta lösningar men kommit fram till att ett flexibelt möblemang är att föredra för att kunna anpassas efter användares behov.

Den nedsänkta bänken kom till efter en serie skisser som undersökte hur vattnet kunde tillgängliggöras.

Figur 95. Sittplats vid vattnet

Figur 96. Tillgängliggöra vattnet

Figur 97. Nedsänkta bänken

Förutsättningar för multifunktionell användning, vid vardagligt bruk såväl som vid evenemang

I och med närheten till konsthallen har våra idéer kring multifunktionella beståndsdelar kretsat mycket kring möjligheten att använda parken till konstutställningar.

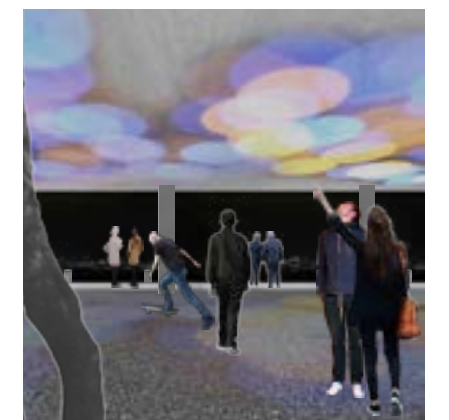
Figur 98. Multifunktionalitet

Figur 100. Multifunktionalitet

Figur 99. Stålkuberna

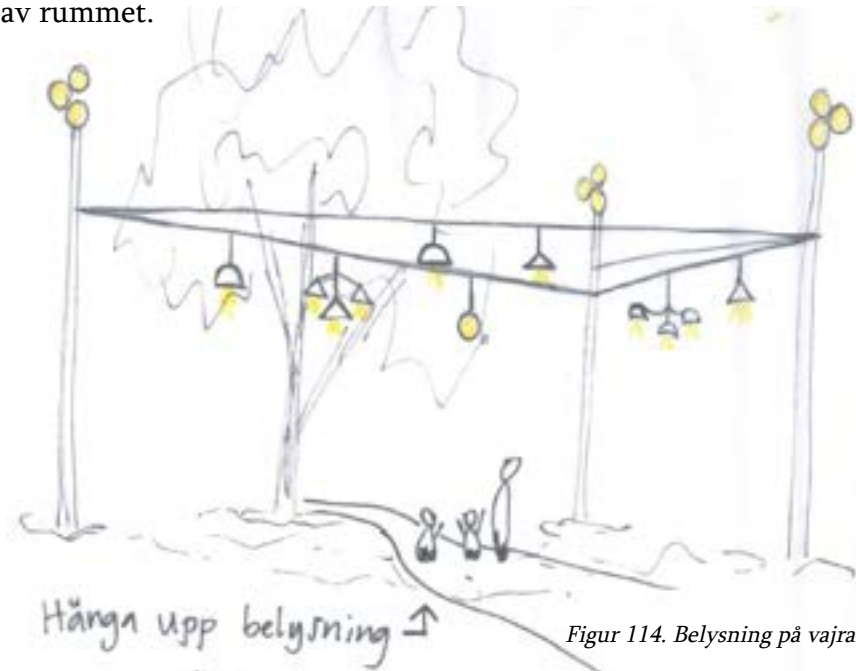

Figur 101. Platån

REFLEKTION AV SKISSPROCESS

Tillföra belysning

Flera av de skisser vi gjort på temat belysning har också behandlat rumsliga aspekter. Genom att hänga upp flera små lampor så att de bildar ett tak kan man skapa en rumslig effekt. Luskäglans distinkthet och räckvidd påverkar också upplevelsen av rummet.

Figur 114. Belysning på vajrar

Figur 115. Konst med integrerad belysning

Figur 116. Belysning över Järnmalmgatan

Rumslig avgränsning

Figur 117 Genomsläppligt tak för rumslighet

Vi har i skiss även undersökt att hänga upp andra saker än lampor, exempelvis färgglada snören som på skissen intill, för att åstadkomma en liknande rumslig effekt.

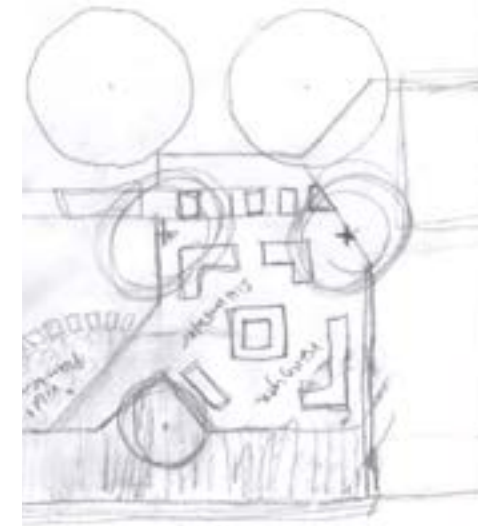
Tre skisser som undersöker hur markmaterial, riktning på möbler kan verka rumsbildande.

Figur 118. Små rum på rälsen

Figur 119. Rum definierat av golv och vägg

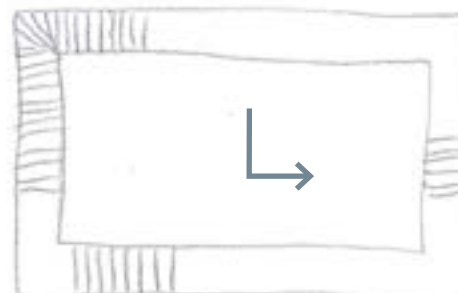

Figur 120. Centrerat rum

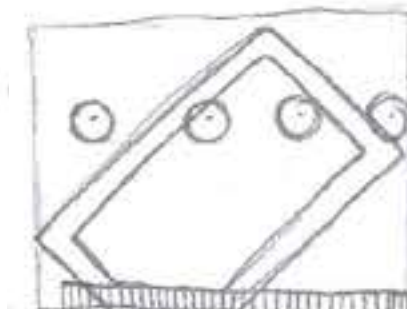

Figur 121. Frimärkesskisser utifrån ordet omslutenhet (2018-03-06)

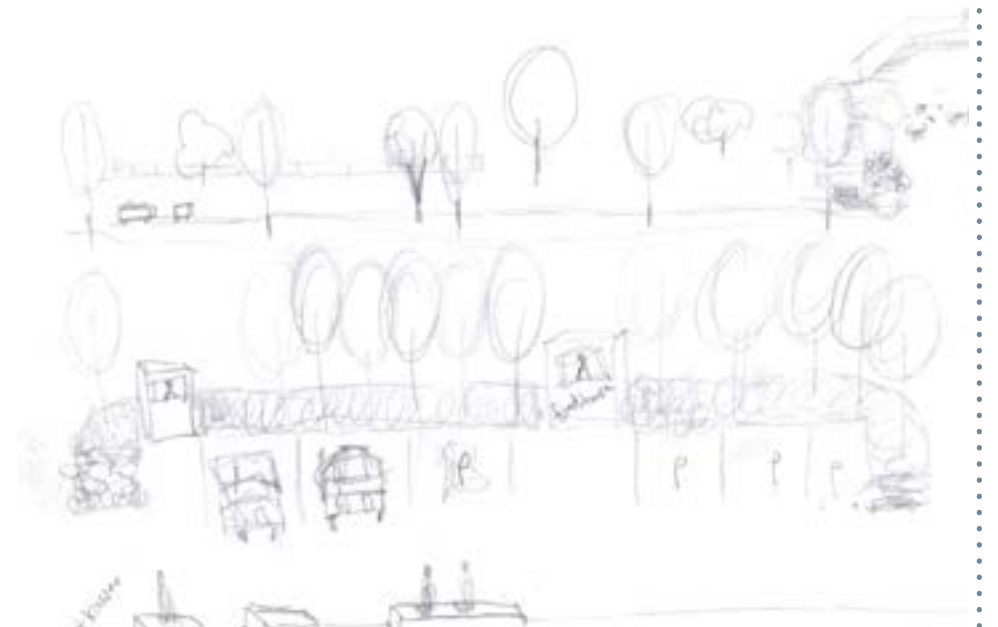
I snabba frimärkesskisser och principskisser har vi undersökt olika sätt att skapa rumslighet. I dessa skisser ligger fokus på att skapa rumslighet genom att rama in, en strategi som vi inte valde att gå vidare med.

Figur 122. Rumslighet genom att rama in

Figur 123. Principskiss: rama in

Figur 124. Skapa rumslighet med vegetation

DISKUSSION

I det här kapitlet börjar vi med att diskutera förslaget. Därefter reflekterar vi kring våra metoder och tillvägagångssätt följt av avslutande reflektioner.

DISKUSSION

5.1 Resultat

Syftet med examensarbetet var att göra en omgestaltning av en plats på Ringön, med utgångspunkt i områdets platsidentitet. Utgångspunktivet har varit att undersöka begreppet platsidentitet genom att omgestalta en mötesplats. Vi har under arbetet strävat efter att vidga vår medvetenhet och våra resonemang kring vilka konsekvenser en gestaltning kan få.

Arbetet resulterade i en tolkning av Ringöns platsidentitet och ett gestaltungsförslag med utgångspunkt i platsidentitet. Analysen av Ringön utgick ifrån vår definition av platsidentitet. Då tolkningen av platsidentitet är subjektivt går det inte att utesluta att våra egna erfarenheter och referenser har spelat roll för resultatet. Det är möjligt att vi påverkats mer av viss information och omedvetet sållat bort annan. Det innebär att resultatet troligtvis hade kunnat få andra utfall. Hauge (2015, s.5-7) poängterar att en individs platsupplevelse och tolkning av platsidentitet inte helt och hållet är subjektiv, utan influeras av andra människor samt av andra förutsättningar som exempelvis individens kön, ålder och nationalitet. Därmed har andra tolkningar varit möjliga.

Mycket av det vi har baserat Ringöns identitet på, utgörs av relativt nya värden som kan förändras. En del av Ringöns identitet består just av dess föränderlighet, en annan av verksamheterna och de som arbetar i området. Att komma utifrån och försöka se helheten och samtliga identitetsskapande komponenter under en kort tid är inte optimalt.

Vi anser att det var en nödvändighet för arbetet att betrakta Saltet som någon slags representant för verksamheterna, då de gav oss massor med användbar information. Att hålla oss i enlighet med Saltets vision gav oss även tydligare riktlinjer att applicera på gestaltningen ur en landskapsarkitekts perspektiv. Vi medvetna om att det också finns en fara i att låta en enskild aktör ha så mycket inflytande över insamlandet av information. Både vi och Saltet vet att det finns företag på Ringön som inte stödjer deras vision för området och det kan ses som en brist att de inte kommer till tals i detta arbete. Hade vi valt att inte utgå från Saltet hade resultatet sett annorlunda ut, och andra aspekter kring fysiska, identitetsskapande beståndsdelar hade troligtvis trätt fram.

Val av plats

Platsens förutsättningar påverkade givetvis gestaltningens utformning och därmed resultatet. Då vår avsikt var att förmedla Ringöns identitet i gestaltningen, valde vi en plats som redan innehöll några av de identitetsskapande beståndsdelar som vi identifierat i analysen och som vi såg möjlighet att förstärka och bygga vidare på. Parken var även en av få befintliga målpunkter i utemiljön, vilket vi betraktade som en god förutsättning för att lyckas locka dit fler människor med vårt gestaltande tillägg.

I efterhand har vi diskuterat hur resultatet hade blivit om vi istället utgått från motsatsen, det vill säga valt en plats som inte redan hade så tydliga identitetsskapande beståndsdelar. Hade en större kontrast mellan plats och våra tillägg kunnat skapa en större förstärkningseffekt av identiteten?

Förslaget

Förslaget ämnar att förmedla Ringöns identitet och öka vistelsepotentialen på platsen.

Genom förslaget svarar vi på frågeställningen:

Hur kan gestaltning av en plats på Ringön förmedla områdets identitet?

Utifrån analys av Ringön formade vi vår tolkning av Ringöns identitet, som blev utgångspunkt i omgestaltningen av platsen. Målet med gestaltningen var att förmedla Ringöns identitet vilket vi gjorde genom att bevara, tillföra och lyfta fram Ringöns identitetsskapande beståndsdelar. En annan målsättning var att utveckla platsen som mötesplats. Det gjorde vi genom att utveckla sociala rum som kan anpassas efter förutsättningar och behov. Förslaget bygger därför främst på flexibla, rumsskapande tillägg med karaktärer baserade på vår tolkning av identiteten. Till exempel de flexibla sittplatserna av lokala material, som är placerade för att förstärka siktlinjer och möjlighet till sociala interaktioner både dagligen och vid evenemang.

Förslaget ger utemiljön förutsättningar i enlighet med Saltets vision samt potential för användarna att själva utveckla platsen över tid, vilket kräver att verka och besökare använder platsen. Utan interaktion faller förslaget. Då vi inte gjort någon uppföljning med varken Saltet eller verksamheterna i anslutning till platsen, är det svårt säga hur stor den risken är.

Förslag tillåter att användarna med tiden ändrar innehållet och är i det avseendet föränderligt och utgör tills stor del en gestaltning som med tiden kan byggas på. Förslaget skulle dock kunna stäkas

genom att till exempel belysa den nödvändiga förnyingsprocess av de pionjärträd som finns i gestaltungsområdet idag. Att vi inte planerat in detta beror på att arbetet främst fokuserat på Ringöns föränderlighet, att områdets framtid är ovisst, men genom att planera in nya träd hade vi kunnat bidra till visionen om att inte låta Ringön exploateras i framtiden.

Att designa för att lämna rum för förändring utifrån användarnas behov har under arbetet väckt frågor som: Varför tillfällig karaktär? Vad eller vem gynnas av att besökare kan förändra gestaltningen? Skulle de tillfälliga tilläggen kunna upplevas skräpiga i brist på interaktion?

Nu i efterhand kan vi konstatera att det hade varit intressant att följa upp och ta del av Saltets och verksammas åsikter kring förslaget. Speciellt med tanke på att vi både tar mark tillhörande båtklubben i anspråk samt ger konsthallen en ny entré, som även påverkar trätjärebutiken. Resonemang kring att inkludera fasaderna i gestaltningen utgick från att visualisera fördelar med interaktion mellan verksamheter och utemiljön. Vi är medvetna om att ett sådant ingrepp hade behövt ske i dialog med markägaren.

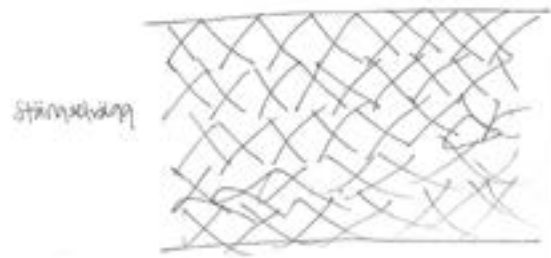
I förslaget representeras bevarandet i att en person känner igen sig på platsen, att vi använder lokala material samt utgår från befintlig struktur och vegetation. De tillförda beståndsdelarna representerar utveckling och ämnar förmedla karaktärsdrag på Ringön. Den upphöjda plattan är ett exempel på hur vi ville förstärka den hårdgjorda, ruffiga karaktären och vyn över Göta älv. Tanken med att ändra en del av bryggan var att tillgängliggöra vattnet. Vi ville med det stärka karaktären på "ö-känslan".

DISKUSSION

När det kommer till att utveckla och bevara samtidigt har det uppkommit frågor som: Hur mycket hänsyn behöver tas? När förloras förtroende? Skulle vi som utomstående ens ha ett förtroende från verksamma från början?

Innan vi valde att ta bort befintliga identitetsskapande beståndsdelar, har vi diskuterat deras karaktär i förhållande till den vistelseyta vi ville utveckla. Ett exempel är det befintliga stängsel som avgränsade parken mot båtklubben. Stängslet i sig kan tolkas som en identitetsskapande beståndsdel typiskt för Ringön, men vi valde tillslut att ta bort det då vi ansåg att helhetsintrycket blev mer överskådligt och sammanhängande utan det.

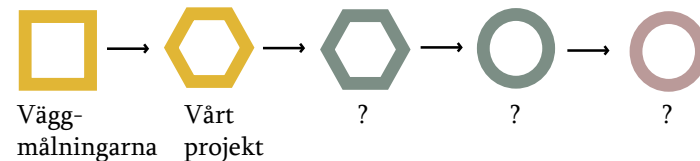
Figur 125. Skiss på stängsel som utgick från hur det kunde användas i gestaltningen innan vi valde att ta bort det.

Förslaget utifrån Ellen Braaes transformationsteori

Väggmålningarna som fanns på platsen innan vi kom dit är en insats som skulle kunna kategoriseras som difference transformation. Väggmålningarna

gjordes för att öka intresset för Ringön och det tycker vi att de har lyckats med. Det är bland annat dem som gjorde att vi fick upp ögonen för Ringön. Att vi valde att göra vårt projekt just här beror som tidigare nämnt på flera faktorer, men väggmålningarna hade en intresseväckande effekt som fick oss att vilja undersöka platsen närmare vilket slutligen ledde till att vi valde att förlägga vårt projekt där.

Väggmålningarna var en medveten förändringsåtgärd och inte något som bara hände. De kan betraktas som en händelse i kedjan av förändringsåtgärder på Ringön, en åtgärd som bidrog till att vi sedan gjorde vårt projekt där. I vårt projekt har vi behandlat väggmålningarna som en resurs att bevara och lyfta fram och betraktat dem som en del av, eller symbol för, Ringöns identitet.

Figur 126. Ellen Braaes transformationsteori applicerad på den förändring som sker på Ringön. Väggmålningarna som gjordes för att öka intresset för Ringön kan betraktas som en förändringsåtgärd som sedan bidrog till att vi blev intresserade av området och valde att göra vårt projekt där.

I utvärdering av förslaget utifrån Braaes fyra transformationsstrategier (2015, s.295-302) framgår att flera av förslagets beståndsdelar går att tillskriva någon av strategierna.

Vi börjar med att titta på *Difference transformation* som är den strategi som innebär att nya tillägg inte härmar det befintliga på platsen utan snarare kontrasterar mot det i exempelvis form eller

färg. I parken som den ser ut idag dominerar ett organiskt formspråk. Våra tillägg till parken skiljer sig från det befintliga genom att de har ett kantigt formspråk, exempelvis stålkuberna, de rullande trädäcken, lastpallarna och platån.

Continuity transformation (2015, s.297-299) är den strategi som innebär att det befintliga på en plats återanvänds men ges en ny funktion. I vårt förslag har vi använt oss av strategin i utvecklingen av rälsen. Rälsen bevaras som de är idag, men dess ursprungliga funktion som godstransport ersätts med ny funktion som sittplats och för lek. Även om de rullande trädäcken inte är godsvagnar så betonar de ändå rälsens ursprungliga funktion.

I förslaget har vi gjort om grusvägen i parken till buskplantering. Planteringen har samma form som grusvägen men dess funktion som gångväg ersätts med en struktur som inte alls är gångbar men som istället bidrar till rumslighet, skugga, skydd samt årstidsvariation. Detta skulle kunna ses som en form av continuity transformation.

Cultivation transformation (2015, s.300) är strategin som nyttjar tiden som byggsten och därmed lämnar slutet öppet. Den del av vårt förslag som passar bäst in på den beskrivningen är valet av möblemang. Som vi tidigare nämnt använder vi oss av enkla möbler och växtkärl med strävan att de ska signalera tillfällighet. Möblerna är inte fastskruvade i marken utan det är möjligt att flytta dom vilket skulle kunna ses som en form av öppet slut.

Strategin *Optimisation transformation* (2015, s.302) är den strategi som tvärtom inte alls opererar över tid. Vi hittar inga exempel i vårt förslag där vi

använt oss av strategin.

5.2 Tillvägagångsätt

Inriktningen platsidentitet har inte varit självklar under hela arbetsprocessen utan är något som framträtt allteftersom. Inledningsvis ville vi arbeta med tillfällig landskapsarkitektur men vårt intresse för Ringön som plats gjorde att vi tillslut skiftade fokus till platsidentitet kopplat till industriområden i förändring.

Fokusskiftet till platsidentitet skedde då flera av våra metoder redan var genomförda och det inte fanns tid att göra om dem. Ämnesinriktningen var inte tagen ur det blå utan när vi läste igenom det vi hade gjort dittills så insåg vi att det är platsidentitet arbetet handlar om. Det innebar att större delen av materialet vi hade inhämtat ändå var relevant och användbart. Om vi hade hittat vårt fokus tidigare hade intervjun med Saltet och enkätundersökningen kanske kunnat utformas annorlunda. Intervju- och enkätfrågorna hade då med stor sannolikhet kunnat ge oss svar med starkare koppling till vår definition av platsidentitet.

Uppsala-Göteborg tur och retur

Eftersom vi studerar i Uppsala valde vi att koncentrera platsbesöken till två tillfällen för att slippa åka fram och tillbaka mellan städerna. Platsbesöken skedde inom loppet av två månader och frågan är om det är tillräckligt för att basera ett arbete som fokuserar på platsidentitet? Många gånger under arbetet har vi önskat att vi kunde

DISKUSSION

teleportera oss till Ringön. Bättre tillgänglighet till arbetsområdet hade underlättat arbetet och kanske givit oss bättre förståelse för platsen.

Kommunikationen med användarna

Det första vi gjorde när vi kom till Ringön var att intervjua Saltet, dela ut enkäter och småprata med folk vi mötte på Ringön. Det innebär att merparten av vår kontakt med människorna på Ringön skedde innan vi hade bildat vår egen uppfattning av platsen. Den mänskliga hjärnan tenderar att betrakta saker utifrån tidigare inhämtad information och söker omedvetet efter sådant som bekräftar den egna uppfattningen. Information kan därför få olika stor betydelse för den fortsatta processen beroende på när under arbetet den inhämtas. Med det resonemanget i ryggen kan det ses som positivt att kontakten med användarna av Ringöns utemiljö skedde tidigt. Det kan ha givit dem större inflytande över vår bild av Ringön än om händelseförloppet hade varit det omvända. Vi ställer oss dock kritiska till att vi inte kommunicerade mer med människorna på Ringön senare i processen, efter att vi gjort vår analys och formulerat Ringöns platsidentitet. Det hade om inte annat givit oss större självförtroende i att vår tolkning av platsidentiteten stämmer med verkligheten.

Under de första platsbesöken inledde vi ett samarbete med konsthallen som ligger vid parken. Samarbetet innebar en möjlighet att realisera vårt förslag efter att examensarbetet avslutats. Vi tänkte även att det kunde ge oss fördjupad insikt

om Ringön och dess behov. Redan tidigt kände vi att samarbetet tog en vändning som vi inte kände oss bekväma med. Vi upplevde det som att vi utförde en tjänst åt en beställare vars åsikter fick alltför stort utrymme i arbetsprocessen och i beslut. När tidplanen för vårt projekt och tidplanen för konsthallen kom i obalans avbröts samarbetet, vilket vi tror var bra för vårt projekt.

Saltets inflytande

Vi har betraktat Saltet som representanter för verksamheterna på ön och de har haft stort inflytande över vår tolkning av platsidentiteten. Det är ett ställningstagande vi gjort utifrån hur Saltet själva presenterat sin ställning på ön och inget vi bekräftat med verksamheterna själva. I samtal med Saltet har vi förstått att de kontinuerligt ifrågasätter sitt arbete och hur det kan komma att påverka Ringön. Denna självvrannsakan och självinsikt hos Saltet har ökat vårt förtroende för dem. Vi har upplevt en liknande oro över konsekvenserna av vårt arbete. Vi kommer utifrån utan tidigare kännedom om Ringön och med begränsad möjlighet att förstå området med avseende på tidramen för examensarbetet och det geografiska avståndet. Även om vårt arbete slutar med ett förslag och alltså inte kommer att realiseras så har vi jobbat som om det skulle byggas i verkligheten.

I intervjun med Saltet uttryckte de kritik mot arkitekter som kommer till Ringön med storslagna visioner som inte inkluderar de befintliga verksamheterna. Rädsla för att själva bli målbild för sådan kritik har påverkat resultatet. Oron har varit en begränsning som i viss mån verkat hämmande i den kreativa processen men som samtidigt givit oss

vägledning och gjort det lättare att fatta beslut.

5.3 Avslutande reflektioner

Sammanfattningsvis är vår förhoppning att arbetet ökar reflektionen kring hur gestaltning återspeglar en plats identitet utifrån användarnas behov över tid. Att undersöka en plats lokala kontext är en självklarhet för landskapsarkitekten och något vi gör i den platsanalys som inleder varje projekt. Hur omfattande analysen är och dess inriktning skiljer sig från fall till fall. I detta projekt har vi utformat vår analys utifrån definitioner av platsidentitet för att få svar på vad som är Ringöns identitet. Svaren har vi sökt och hittat på plats på Ringön.

Många av de projekt som Ellen Braae tar upp i sin bok *Beauty redeemed - recycling post industrial areas* (2015) är nedlagda industriområden som görs om till parker. De mest attraktiva eller historiskt intressanta strukturerna väljs ut och bevaras. Ringön har också sådana strukturer: rälsen, båtvarvet, hamnkranarna och en och annan karaktärsfull byggnad.

Ju tydligare och enhetligare karaktär en plats har desto större hänsyn behöver man ta som arkitekt menar Carmona et.al (2003 s.36). Utemiljön på Ringön är visserligen tydlig och enhetlig men arkitekturen i sig är inte det som gör området speciellt. Ringöns unika egenskaper ligger mer i de människor som verkar där. Hypotetiskt skulle utomhusmiljön i området kunnat förändras ganska drastiskt så länge förutsättningarna för verksamheternas fortsatta existerande säkerställdes.

Å andra sidan skulle sådana förändringsåtgärder kunna leda till höjda lokalhyror vilket skulle försvåra omständigheterna för vissa verksamheter.

Trots många vändor av oro har Saltet landat i att det de gör är bra för Ringöns utveckling (Saltet 2018-02-22). Om deras vision blir till verklighet kommer vi i framtiden att se ett Ringön med fler sociala mötesplatser och utåtriktade verksamheter sida vid sida med befintlig industriproduktion. Att bevara och utveckla samtidigt på detta sätt, är det verkligen möjligt? Vi vill hoppas det, men risken finns att ökad uppmärksamheten kring Ringön även påskyndar gentrifieringsprocessen av området.

I arbetet undersöker vi platsidentitet och hur den kan förmedlas på en plats. Vi har ställt oss frågan varför är detta intressant att undersöka? Svaret vi kom fram till är att genom att förmedla och lyfta fram platsidentitet så förstärks även människors känsla av tillhörighet till den platsen. Vårt gestaltungsförslag riktar sig till de som arbetar på Ringön men också till de som besöker området. Vilka av parkens användare vill vi ska känna tillhörighet? Det är framförallt de som arbetar på Ringön som vi vill ska känna tillhörighet, till varandra och till Ringön. Med åren har Ringön fått alltmer uppmärksamhet och det faktum att det finns folk som vill besöka Ringön tror vi i sig har en stärkande effekt för identiteten. Besökare kommer troligtvis inte ta sig till Ringön enbart för parkens skull utan snarare vistas där i samband med att de besöker exempelvis konsthallen eller ett evenemang. Genom gestaltningen av parken bidrar vi ändå till den pågående förändringsprocessen på Ringön. Precis som Saltet så lyfter vi upp Ringön och ropar "Häng på (!) Ringön, här finns något kittlande och intressant".

REFERENSER

Trycka källor

Arnstberg, K-O. & Bergström, I. (2010) *Bostaden i staden: Europa planerar för stadsboende och stadsliv*. Stockholm: Forskningsrådet Formas

Braae, E & Diedrich, L. (2012) *Site specificity in contemporary large-scale harbour transformation projects*, Journal of Landscape Architecture

Carmona, M. Tiesdell, S & Heath, T. (2010) *Public Places Urban Spaces - The Dimensions of Urban Design*. New York: Elsevier Science Ltd

Despotovic, K & Thörn, C. (2015) *Den urbana fronten - En dokumentation av makten i staden*. Stockholm: Arkitektur Förlag

Groote, Peter & Haartsen, T. (2008) The Communication of Heritage: Creating Place Identities. I: Graham, B. J. och Howard, Peter (red.) *The Ashgate research companion to heritage and identity*, pp. 181-194. Aldershot: Ashgate.

Göteborgs stad a (2014). *Program för Frihamnen och delar av Ringön* [2018-04-17]

Hague, C (2005) Planning and place identity. I: Hague, C. och Jenkins, P. (red.) *Place Identity, Participation and Planning*, pp. 3-17. London: Routledge Hittas: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/slub-ebooks/reader.action?docID=200073&query=> [2018-08-31]

Kylén, J.A. (2004) *Att få svar – intervju enkät observation*. Stockholm: Sanoma Utbildning

Skönhetsrådet (2008). *Ang. Lövholmen, inbjudan till samråd om program*. Stockholm

Wagner, A.M. (2016) *Permitted exceptions – authorised temporary urban spaces between vision and everyday*. Department of Geosciences and Natural Resource Management, Faculty of Science, University of Copenhagen

Åström, K. (1993) *Stadsplanering i Sverige*. Trelleborg: Skogs Boktryckeri AB

Elektroniska källor

Fenster, T (2004) *Belonging, memory and the politics of planning in Israel. Social & Cultural Geography*. Tillgänglig: https://www.researchgate.net/publication/249005680_Belonging_memory_and_the_politics_of_planning_in_Israel [2018-08-15]

Göteborgs stad d (u.å) Vision för *Frihamnen*
Tillgänglig: <http://alvstaden.goteborg.se/vara-delomraden/frihamnen/> [2018-04-18]

Hedin, A. (1996) senast reviderad av Martin, C (2011). *En liten lathund om kvalitativ metod med tonvikt på intervju*.
Tillgänglig: <https://www.scribd.com/document/348099643/Liten-Lathund-Om-Kvalitativ-Metod-Med-Tonvikt-P%C3%A5-Intervju-11-08-25> [2018-12-26]

IBA (u.å). Tillgänglig: <https://www.open-iba.de/en/geschichte/1989-1999-iba-emscher-park/landschaftspark-duisburg-nord-duisburg/> [2018-05-28]

Massey, D (1994). A global sense of place Tillgänglig: <https://www.unc.edu/courses/2006spring/geog/021/001/massey.pdf> [2018-08-20]

Olshammar, G (2007) *Triviala industrilandskap, vardaglig återanvändning och frågan om erkännande*. Tillgänglig: http://media.bebyggelsehistoria.org/pdf/BHT53_2007_79-93.pdf [2018-04-18]

Saltet på Ringön (u.å.), *Om Saltet*. Tillgänglig: <https://www.saltet.org/om-saltet/> [2018-04-13]

Teko (2017). *Atacac flyttar gränserna och utmanar branschen*. Tillgänglig: <https://www.teko.se/aktuellt/nyheter/atacac-flyttar-granserna-och-utmanar-modebranschen/> [2018-11-01]

Widenheim, C (2017). Ringöns industrier kan andas ut - ett tag. *Göteborgsposten*, 5 januari
Tillgänglig: <http://www.gp.se/kultur/ring%C3%B6ns-industrier-kan-andas-ut-ett-tag-1.4098888> [2018-10-23]

Muntliga källor

Saltet på Ringön. [2018-02-23]

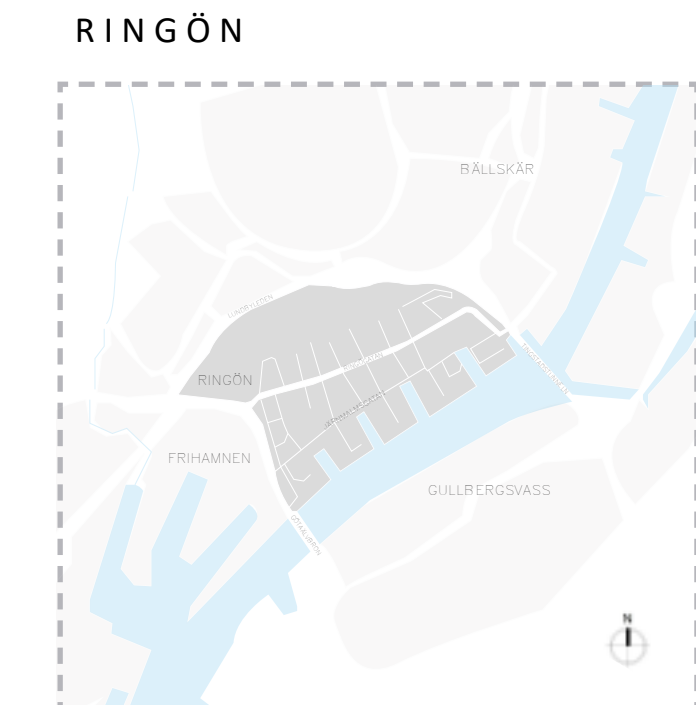

Figur 1. Med enklare tillägg utvecklas platsen som social vistelseyta. Med parkens bästa kvällssolsläge är *Hängytan* ett av parkens mest sociala rum, med tillgång till pingisbord, grill och många sittplatser. Möblemanget är tillverkade av material från Ringön exempelvis gamla lastpallar och oljefat.

RINGÖN

På Göta Älvs norra strand i Göteborg ligger industriområdet Ringön. På ön, som inte längre är en ö sedan den kanal som omgav området fylldes igen, finns en stor mångfald av företag och verksamheter. Där finns bland annat Göteborgs sista båtvarv, ölbryggeri, syfabrik, konstnärer och hobbyverksamheter. Verksamheterna är en viktig del av Ringön och således av största vikt för detta gestaltungsforstag som ämnar förstärka Ringöns identitet.

Figur 2. Områdeskarta. Skala 1:40 000 (A1)

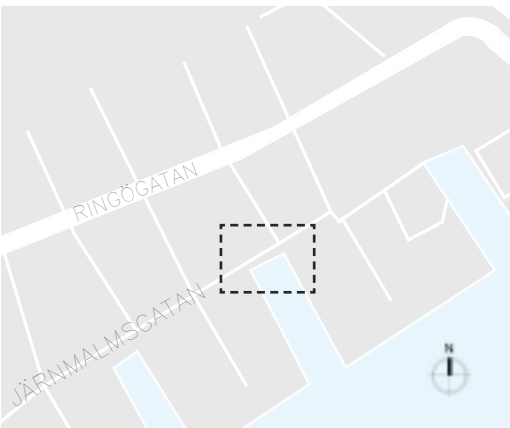
GÖTEBORG

Figur 3. Sverigekarta

BÄRANDE IDÉ

Förslaget utvecklar en befintlig park på Ringön belägen invid en utav hamnbassängerna i områdets södra del (Se figur 4). Målsättningen är att göra den till Ringöns givna mötesplats där verksamma på ön kan träffa varandra och utbyta idéer eller hitta nya samarbeten. En plats dit besökare kan gå för att se vad som händer på Ringön. En plats dit man går efter att ha tänkt:

“Undrar vad som händer i parken, jag går och kollar”

Figur 4. Gestaltungsområdet Skala 1:10 000 (A1)

PROGRAMPUNKTER

Skapa en kontaktyta för företag, verksamma och besökare

- Där användare ges möjlighet att påverka platsens utformning och funktion.
- Med olika typer av sittplatser och hängtytor i varierade sollägen.
- Med förutsättningar för multifunktionell användning, vid vardagligt bruk såväl som vid evenemang.

Framhäv Ringöns identitet

- Genom att använda lokala material från verksamheterna på ön
- Genom att återanvända befintliga strukturer.
- Genom att framhäva Ringöns karaktärsdrag.

Stärka tryggheten på platsen

- Genom att tillföra belysning
- Genom rumslig avskärmning

FÖRSLAGET

Förslaget vidgar den befintliga parken till att även inkludera Järnmalmsgatan och parkeringsytan på andra sidan vägen. Större delen av parkeringsplatserna behålls, medan en del av parkeringen utvecklas till vistelseyta.

Konsthallen får en ny huvudentré vilken dras ut i parken genom en upphöjd plåt som länkar parken till hallens övre plan (Se sektion Aa-aa).

Befintlig grönska får vara kvar i så stor utsträckning som möjligt. Växtlighet tillförs i form av buskar, klätterväxter, äng, lök och träd.

På båda sidor om Järnmalmsgatan säs blommande ängsarter in. Ängen länkar samman ytorna visuellt så att fordon som färdas på Järnmalmsgatan upplever att de åker genom platsen snarare än förbi den. Effekten förstärks med hjälp av belysningsvagnar som löper sicksack över gatan.

Parken har ett i huvudsak kantigt formspråk med inslag av organiska former på vissa av planteringsytorna. Parkens befintliga strukturer har i stor utsträckning återanvänts, men ibland i nya former. Exempelvis har den grusväg som idag går genom parken utvecklats till en slingrande buskplantering. På två ställen i parken finns gammal räls som bevaras intakt men ovanpå rälsen tillkommer rullande trädäck att sitta på eller leka med.

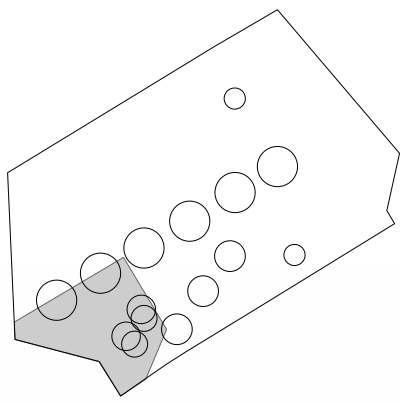

Figur 7. Under platån skapas en ny miljö med under-bro-karaktär. Platåns undersida bildar ett tak, som tillsammans med betongpelarna, björkstammar och konsthallens fasad, ramar in och skapar ett slutet rum. Här bildas en kontrast mot bryggan och hamnbassängen som öppnar upp rumsligheten närmast Göta älv.

ENTRÉN

Denna del av parken utgör entrézon åt konsthallen och trätjärebutiken. Konsthallens entré på markplan bevaras och utrustas med hiss samtidigt som en ny entré tillförs. Den nya entrén ansluter parken till konsthallens övre plan via en trappa som leder besökaren till en upphöjd platå av betong. Räcket är gjort av stål och efterliknar rälsens färgnyans. Platån hålls upp av fem betongpelare som efterliknar formen på de träbjälkar som kantar utställningssalarna inne i konsthallen. Nedanför planteras humle som tillåts klättra upp på pelarna. Platån kröker sig runt en utav björkarna och betonar trädens överordnade ställning jäntemot nybyggda element i parken. Deras kronor är i en höjd så att besökare på platån kan dra fingrarna genom de späda grenarna. En av björkstammarna är integrerade i konstruktionen och de andra står framför. Kvällstid belyses platån underifrån med färger av varierande kulör. Förslagsvis kan olika ljuskonstnärer bjudas in att designa ljussättningen så att den varierar över tid.

Den befintliga grusvägen mellan björkarna förlängs ut mot Järnmalmsgatan och kantas av planteringsytor med skuggtåliga buskar och perenner.

Bef. poppel

Bef. björkar

Anna Hansen och Anna Rosquist 2019-03-12
EX0504- Självständigt arbete i landskapsarkitektur

Figur 9. Sektion Bb-bb: Trappan och platån ansluter till konsthallens övre plan.
Skala 1:1000/(A1)

Figur 8. Sektion Aa-aa: Platån ger besökaren möjlighet att titta ut över parken och över hamnbassängen. .

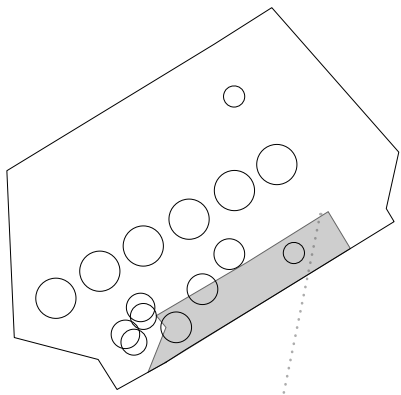

Figur 10: Bryggan bevaras i stort som den är, men öppnas upp mot vattnet genom en nedsänkt bänk. Sittplatser adderas på bryggan i parkens bästa solläge. På den öppna gräsytan kan besökare slå sig ner för till exempel picknick. Platsen ramas in av buskar som också ger skydd i ryggen.

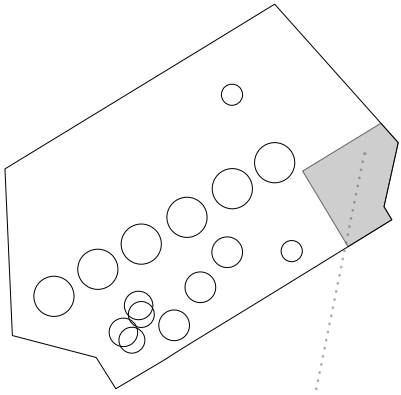
B R Y G G A N

Bryggan är parkens soligaste plats och bevaras till stor del som den är idag med några mindre justeringar. Räcktet tas bort på delar av bryggan för att öppna upp parken mot vattnet. Vid öppningen tillkommer en nedsänkt sittbänk som gör att besökare kan komma närmre vattnet. För den som vill komma riktigt nära finns en stega ner till vattnet. Sittbänkens nedsänkta position ger skydd i ryggen och skapar en upplevd distans till resten av bryggan. Uppe på bryggan finns fler sittplatser. De är enkelt utformade av lastpallar och står invid en buskplantering som ger skydd i ryggen.

V I S T E L S E Y T A N

Oljefaten används som krukor som delar in vistelsytan i mindre rumsligheter. I de mindre oljefaten planteras perenner, förslagsvis lavendel, glansälvväxing och mynta men dessa kan kompletteras med andra perenner, kryddor eller dekorativa sommarblommor. I de större krukorna planteras körsbärsbenved. Denna får dekorativa orange-rosa hängen på sensommaren och har ett aningen överhängande växtsätt som skapar effekten av ett tak.

Figur 11. Sektion Cc-cc: Vy över parken från hamnbassängen. Här syns den nedsänkta bänken som möjliggör vattenkontakt. Skala 1:150/(A1)

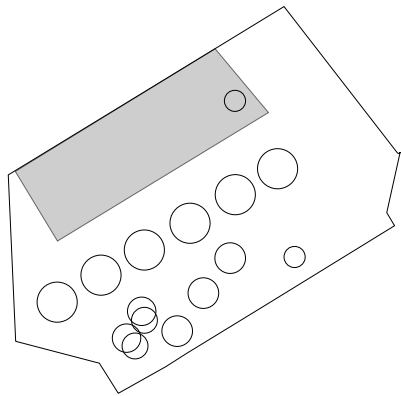

Figur 12. Parkeringen är en social plats som genom sitt möblemang och placering utstrålar tillfällighet. Under evenemang kan till exempel foodtrucks parkera där.

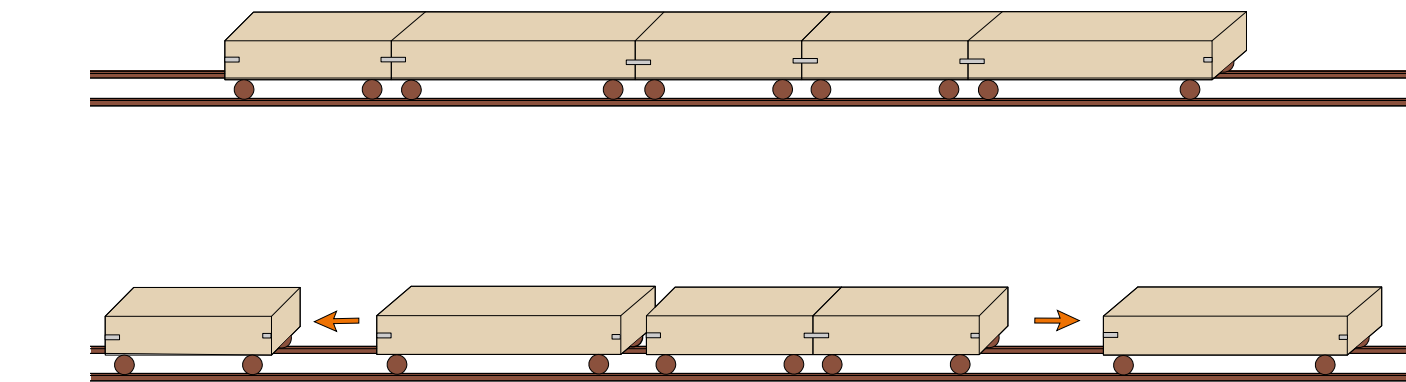
PARKERINGEN

Parkeringen utvecklas från att enbart vara parkeringsplats till att även vara vistelseyta. I östra delen av parkeringen placeras två stålkuber, en större och en lite mindre. Inuti kuberna skapas rumsligheter med transparenta väggar. Klättrande humle bidrar till att öka rumsupplevelsen och ger skugga till platsen. Kuberna inreds med enkla sittmöbler i form av lastpallar och däck som staplas på varandra. Närheten till parkeringen gör det möjligt för foodtrucks att parkera och platsen kan således användas som lunchstopp för verksamma på Ringön. Under marknad kan stålkuberna användas som marknadsstånd med lastpallarna som montrar.

RULLANDE TRÄDÄCK

Bredvid kuberna finns en gammal räls som tidigare använts i industriproduktionen. Sådan räls finns även på ett annat ställe i parken, den del som vi kallar öppna ytan. På rälsspåren placeras trädäck på hjul att sitta eller ligga på. Däcken kan föras samman och låsas ihop så att de bildar en enda enhet (Se figur 13). Utöver sittytta kan de då användas som exempelvis scen eller utställningsyta till konsthallens verksamhet. Kanterna är beklädda med gummi för att minimera skaderisken när de rullar mot varandra.

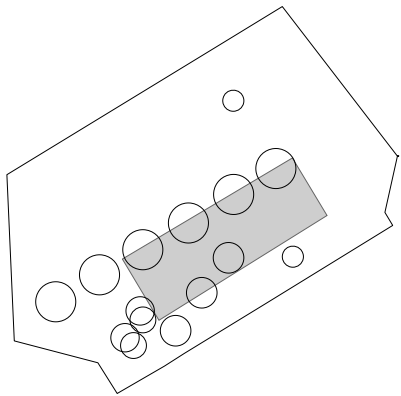

Figur 13. Trädäcken kan föras ihop och bilda större däcktytor.

ÖPPNA YTAN

Öppna ytan ligger i parkens centrala del och utgörs av ängsvegetation samt flera små ytor av klippt gräs att hänga eller ha picknick på. Området kantas av buskar och trädskronor som ger vindskydd, skugga och känsla av avskildhet. Även här finns en räls med rullande trädäck som korsar hela ytan och markerar gränsen mellan ängsvegetationen och det klippta gräset.

Ängen är cirka 40-50 cm hög och i den klipps gångar fram. I maj och juni blommar tulpaner i ängsvegetationen.

Figur 14. Detaljbild på hur ängen kan klippas för att forma stråk ner mot bryggan och Göta älv. I maj och juni kommer det upp tulpaner i ängen.